Вівторок, 9 вересня 2003 року. № 168 (3168)

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голос України

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Урядовці звітуватимуть перед народними обранцями

Порядок денний четвертої сесії Верховної Ради, і зокрема розклад засідань на цьому тижні, був темою обговорення погоджувальної ради керівників депутатських фракцій і груп. Про насиченість планів парламентаріїв свідчить перелік питань. Протягом другого тижня роботи нинішньої сесії передбачено розглянути майже 90 питань. З них близько 20 —зініційовані урядом і Президентом. На додачу лідер фракції Юлія Тимошенко звернула увагу колег на потребу розглянути проект постанови про зміну Регламенту ВР з тим, щоб голосування проводити не лише у четвер, а щоденно. Визначитися, наголосила вона, має вся Верховна Рада. Водночас вона звернула увагу і на невиконання постанови ВР про порядок висвітлення роботи парламенту, за яку свого часу проголосувало більш як 300 народних депутатів.

(Закінчення на 2-й стор.).

Документ зареєстровано

Минулого тижня у Верховній Раді зареєстровано проект закону про внесення змін до Конституції країни. Під документом поставили підписи 233 народних депутати, повідомляють інформаційні агентства.

Депутати, які підписалися під законопроектом, пропонують внести його до порядку денного четвертої сесії Верховної Ради, направити до Конституційного Суду для одержання висновку стосовно його відповідності вимогам статей 157 і 158 Конституції.

(Закінчення на 2-й стор.).

Доступ до ринків товарів і послуг

Польща дала згоду на підписання з Україною Протоколу про взаємний доступ на ринки товарів і послуг в рамках вступу нашої держави до Світової організації торгівлі. Про це було заявлено під час зустрічі Міністра економіки та з питань європейської інтеграції Валерія Хорошковського з віце-прем'єр міністром РП Єжі Хауснером. Планується, що протокол буде підписано вже цього місяця в Женеві.

Під час зустрічі урядовці також обмінялися думками щодо можливостей взаємного залучення інвестицій. Зокрема, йшлося про інвестування українською компанією Індустріальний союз Донбасу в польський металургійний завод «Гута Ченстохова» (про цей унікальний як на сьогодні випадок читайте в найближчих номерах «ГУ»), а також можливе придбання Кримського содового заводу польською компанією «СІЕСН».

КУПУВАЛИ, ПИЛИ, ГУЛЯЛИ — УСІ, ХТО НА ЯРМАРКУ ПОБУВАВ

У Державному музеї народної архітектури та побуту України вирував ярмарок народних ремесел. На ньому були представлені роботи трьох сотень майстрів з усіх регіонів України.

Сопілкар виграє на джоломизі козацький марш, вигарцьовують святково вбрані коні, а гуцулка з Косівщини Ганна Павлюк припрошує: «Синку, скуштуй коника з сиру, лише п'ятдесят копійок!» Купую на гривню двох коників. Кумедні фігурки мають смак солоного сиру. До речі, пізніше гуцулки на ярмарку вже не буде, а її коники залишаться — але вже по півтори гривні за штуку.

(Закінчення на 4-й стор.).

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

У НОМЕР

Журналістська солідарність — не порожній звук

Учора журналісти усього світу відзначали Міжнародний день солідарності. 8 вересня виповнилося 60 років, як у гітлерівській Німеччині страчено чеського журналіста, одного з лідерів антифашистського руху Чехословаччини Юліуса Фучика. Книжку «Репортаж з петлею на шиї», написану Фучиком у в'язниці, перекладено 70 мовами.

А ще цього дня згадують журналістів, чия робота коштувала життя. У щорічному звіті «Репортерів без кордонів» ідеться, що торік у світі загинуло 25 журналістів, 700 було заарештовано. За даними Інституту масової інформації України, у 2002 у нашій країні загинуло 6 журналістів і в чотирьох випадках ІМІ пов'язує смерть із професійною діяльністю служителів четвертої влади. Так уже склалося, що журналістика належить до числа так званих «небезпечних» професій. Можливо, тому для журналістів професійна солідарність — не порожній звук, а гарантія, що у важку хвилину колега завжди підставить своє плече.

Донбас пам'ятає визволителів

Урочистості, присвячені 60-й річниці визволення Донбасу від німецько-фашистських загарбників, пройшли в меморіальному комплексі Савур-Могила, розташованому на стику Донецької, Луганської і Ростовської областях.

(Закінчення на 4-й стор.).

Сто мільйонів тонн руди

видав на-гора Запорізький залізорудний комбінат.

До унікальної білозерської руди із вмістом заліза майже 64 відсотки — вона не потребує збагачення! —першопрохідці підземних надр добралися 1970 року. Здавалося, вже з таким багатством бідувати не доведеться. Однак колектив нинішнього ЗАТ «Запорізький залізорудний комбінат» свого часу відчув на собі всю примхливість стихії вітчизняної ринкової економіки. Обсяги видобутку танули з кожним роком. Підприємство виживало тільки за рахунок раніше підготовлених рудних площ. Інвестувати виробництво взялася фірма «MINERFIN».

Сьогодні комбінат — серед провідних підприємств області. Працює з продуктивністю 3,8 млн. тонн залізної руди на рік — на мільйон тонн більшою, ніж, приміром, у кризовому 1995-му, **повідомляє наш власний кореспондент Олександр АБЛІЦОВ.**

Я ВАМ ПИШУ...

Обіцяють, буде гірше

У «Голосі України» постійно читаю, що в різних регіонах на тиждень-два відключають гарячу воду. А в нас, у Ніжині, гарячу воду дають раз на тиждень під час опалювального сезону, а влітку відключають зовсім. Пояснюють таке свавілля заборгованістю населення за тепло. Тепер «Теплоенерго» і зовсім погрожує не починати опалювальний сезон доти, доки борги не будуть ліквідовані. Ми вже не знаємо, куди звертатися, щоб домогтися елементарних умов для нормального життя.

О. ЧАЙКА.

Ніжин
Чернігівської області.

Учасники народного віче закликали провести 15 вересня акцію протесту проти входження України до Єдиного економічного простору

У НОМЕР

Проект про зміни до Основного Закону буде направлено до КС

На диво спокійно завершилося обговорення питання на погоджувальній раді депутатських фракцій і груп — питання про порядок передачі Верховною Радою до Конституційного Суду законопроекту про внесення змін до Основного Закону країни. Про це на традиційній прес-конференції заявив Голова Верховної Ради Володимир Литвин. Він повідомив, що на погоджувальній раді було одностайно вирішено доручити йому, як главі парламенту, відправити новий законопроект про зміни до Конституції до КС за процедурою, що визначена відомою постановою парламенту. І ініціювати його розгляд як позачергового документа.

А ось стосовно документа, який передбачає голосування на сесійних засіданнях не один раз на тиждень у четвер, а щодня — позиції розійшлися. Чотири фракції висловилися за зміну нинішнього порядку голосування, але їхню позицію не можна вважати позицією усієї погоджувальної ради. За словами Володимира Литвина, у четвер на засіданні ВР буде винесено документ Адама Мартинюка, що передбачає збільшення днів прийняття рішень у ВР і, якщо цей документ не набере належної кількості голосів, то тоді, очевидно, вдадуться до спроби запровадити два дні голосувань на тиждень — у вівторок і четвер.

Відповідаючи на запитання журналістів, Голова ВР прояснив і деякі інші позиції парламенту з низки актуальних проблем. Про це у наступному номері «Голосу України».

Анатолій БОРИСОВ.

Документ зареєстровано

(Початок на 1-й стор.).

«Враховуючи необхідність якнайшвидшого розв'язання цього питання, що має загальнодержавне значення, звернутися до Конституційного Суду України з пропозицією розглянути це подання як невідкладне», — зазначається в документі.

Раніше до Верховної Ради вносилися парламентський та президентський варіанти змін до Основного Закону, які й були направлені до Конституційного Суду. Президент України в серпні заявив про намір відкликати свій варіант. У вересні Голова ВР Володимир Литвин повернув Президенту його законопроект. Останнім часом велися консультації про узгоджений третій проект змін до Конституції між адміністрацією Президента та представниками деяких опозиційних сил — Компартії та Соцпартії. В інтерв'ю агентству «Інтерфакс-Україна» лідер СПУ Олександр Мороз заявив, що його підпису під цим законопроектом немає і що він не ознайомлений з текстом зареєстрованого в парламенті документа, проте не виключає, що йдеться про узгоджений документ, який буде підтриманий частиною фракції Компартії.

Отже, нині в Конститутційному Суді знову перебуватимуть два законопроекти про політреформу.

Головна проблема, що обговорювалася представниками політичних сил, залишається та сама — норма Конституції про повноваження Президента та механізм його обрання.

Кулачні бої чи щось більше

Президент України Леонід Кучма, перебуваючи з робочою поїздкою у Щолкіному (Кримська автономія), відповів на запитання журналістів. Зокрема, він сказав, що вибори глави української держави відбудуться восени 2004 року, так, як записано в Конституції. Леонід Кучма поінформував, що це передбачено і в узгодженому законопроекті про політичні реформи, надісланому до Верховної Ради.

Для нього, наголосив Президент, головне в реформі те, «щоб була парламентська коаліція і щоб вона формувала уряд». Разом з тим, вважає Леонід Кучма, у Президента залишиться «головний важіль впливу на парламент —право розпускати Верховну Раду».

Сьогодні, за словами Леоніда Кучми, питання стоїть «або—або». Або ми реформу здійснюємо, не забалакуючи її, та забезпечуємо подальший стабільний розвиток держави, або, «якщо це не відбудеться, знову почнуться кулачні бої, коли не більше», **повідомляє «Інтерфакс-Україна».**

ФОТОФАКТ

На Яворівському загальновійськовому полігоні Західного оперативного командування у Львівській області проходять україно-італійські тактичні навчання бригадного рівня з бойовими стрільбами «Прикарпаття-2003».

На знімку: під час відкриття навчань.

Фото Віталія ГРАБАРЯ (УНІАН).

Урядовці звітуватимуть перед народними обранцями

(Початок на 1-й стор.).

Йшлося про можливість вжиття заходів до тих, хто не виконує постанову. Аж до припинення бюджетного фінансування відповідного телеканалу. У цьому плані передбачено і розгляд у повторному першому читанні законопроекту про призначення керівників національних теле- і радіокомпаній України та про припинення їх повноважень. А також проект постанови про парламентські слухання «Стратегія розвитку національного телерадіоінформаційного простору» (проект депутата М. Томенка). На цьому самому засіданні Юлія Тимошенко, мабуть, у відповідь на підвищену увагу пана Піскуна, запропонувала відповісти взаємністю — заслухати інформацію Генерального прокурора. Адже, як було сказано, він уже рік працює, а над чим — Верховна Рада достеменно не знає (це питання у проекті документа було зазначене до розгляду на середу). Не менш актуальним вважають опозиційні депутати і розгляд питання про єдиний економічний простір, на чому наголосив Анатолій Матвієнко. До речі, у переліку питань, запланованих на четвер, є його проект постанови про проведення парламентських слухань «Єдиний економічний простір: виклики та ризики для України».

Голова Верховної Ради Володимир Литвин, який вів засідання, запропонував обговорити ці непрості пропозиції окремо.

Цього тижня парламентарії хочуть почути інформацію урядовців і з низки інших актуальних питань. На вівторок заплановано проведення дня уряду в ВР, де парламентарії сподіваються отримати інформацію стосовно дотримання органами виконавчої влади вимог законодавства під час проведення комплексу весняно-польових робіт і підготовки до збирання врожаю-2003, проведення жнивної кампанії.

Проекти постанов про проведення майже десяти днів уряду парламентарії розглянуть у четвер.

Цього самого дня парламентарії планують також визначитися і стосовно проведення майже півтора десятка парламентських слухань на різні теми. Зокрема, про державну політику в галузі повернення та компенсації втрачених (знецінених) заощаджень громадян, про реальні джерела наповнення держбюджету, про захист прав громадян України за кордоном, про загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування тощо.

У п'ятницю парламентарії планують розглянути законопроект про внесення змін до закону про свободу совісті та релігійні організації, а також не менш актуальний — про визначення Верховною Радою засад внутрішньої і зовнішньої політики України (автор О. Мороз).

Анатолій БЕНЬ.

У КОМІТЕТАХ ВР

Як оздоровити енергетику

Голова Комітету з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки Андрій Клюєв назвав першочерговим завданням комітету на нинішню сесію розгляд законопроектів та ухвалення відповідних законів, що стосуються фінансового оздоровлення в енергетиці. Насамперед це проекти законів про порядок погашення заборгованості за енергоносії, про залучення інвестицій на підприємства вугільної промисловості, про рентні платежі за нафту і природний газ.

— Коли ми виконаємо цю роботу, лише тоді зможемо говорити про результати, — наголосив А. Клюєв. Виникнення проблеми боргів у паливно-енергетичному комплексі пов`язане зі структурною перебудовою народного господарства України. ПЕК практично «кредитував» промисловість та сільське господарство, відпускаючи електричну енергію та інші енергоносії без належної і своєчасної оплати за них. Крім того, ситуація для підприємств ПЕК погіршується ще й через брак джерел (або недостатність обсягів) покриття витрат, пов`язаних з постачанням енергоносіїв тим категоріям споживачів, які відповідно до законодавства мали та мають пільги щодо їх сплати.

Аналіз причин, що призвели до боргової проблеми, дав змогу визначити основні з них. А саме:

— неповна оплата спожитих енергоносіїв;

— недосконалість механізмів тарифоутворення та, як наслідок, невпорядкованість тарифів на виробництво, транспортування та постачання енергоносіїв, які в низці випадків не покривали виправданих витрат суб`єктів господарської діяльності на виробництво, транспортування та постачання енергоносіїв;

— застосування в минулі роки бартерних операцій під час розрахунків за енергоносії, що призвело до викривлення вартісних показників оплати товарів, робіт та послуг;

— наявність при розрахунках за природний газ «курсової різниці», яка виникла внаслідок укладання договорів на постачання електричної енергії, газу та інших енергоносіїв з урахуванням курсу долара США і несвоєчасною сплатою споживачами зобов`язань за договорами без урахування зміни курсу. Голова комітету наголосив, що прийняття відповідних законів сприятиме поліпшенню фінансового становища підприємств паливно-енергетичного комплексу, запобіганню їх банкрутству та підвищенню рівня інвестиційної привабливості.

Інформаційне управління Верховної Ради України.

До Європи через партнерство

Комітет з питань національної безпеки та оборони рекомендував парламенту схвалити в першому читанні внесений урядом законопроект про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського союзу. Однак під час обговорення депутати висловили низку зауважень. Зокрема, Олександр Кузьмук (фракція ППУ і «Трудова Україна») звернув увагу на те, що в програмі нічого не сказано про стратегічні наміри нашої держави вступити до НАТО та інтегруватися в європейські структури. Борис Андресюк (фракція СДПУ (о) додав, що на шляху адаптації вітчизняного законодавства до європейського у військово-політичній сфері вже зроблено чимало, зокрема, діють програма «Партнерство заради миру», договір «Відкрите небо», схвалено низку принципових законів. А тому військово-політичні питання мають бути пріоритетними у програмі адаптації українського законодавства до вимог ЄС.

Усі, крім одного (представника фракції БЮТ Левка Лук'яненка), члени комітету висловилися за те, щоб український парламент ратифікував підписаний президентами України та Росії 28 січня ц. р. Договір про україно-російський державний кордон. Переговори щодо кордону між Україною та Росією тривали з 1996 року, відбулося 40 раундів офіційних переговорів та безліч неофіційних консультацій. Як запевняє Міністерство закордонних справ України, всі питання щодо сухопутного україно-російського кордону, який становить 1961 км і 60 м, врегульовано. Вже відбулася делімітація кордону, тобто його детальне позначення на карті, наступним етапом має стати демаркація — встановлення стовпів на місцевості. Переговори щодо морського кордону між Україною та Росією, який проходить по Азовському морю, ще тривають. Депутати висловилися за синхронну, тобто одночасну ратифікацію Договору про сухопутний україно-російський кордон парламентами обох держав.

А ось запропоновані Національним банком зміни до Закону «Про банки і банківську діяльність», які передбачають дозволити банкам створювати воєнізовані підрозділи охорони та застосовувати зброю, викликали дуже багато зауважень. Депутати зазначали, що досі не схвалено закони про зброю та правоохоронну діяльність, а тому дозвіл на приватні воєнізовані підрозділи охорони комерційних банків може спричинити неконтрольовані ситуації. Тож комітет рекомендував Верховній Раді відправити цей законопроект на повторне перше читання.

Затверджено і план роботи Комітету з питань нацбезпеки та оборони на період четвертої сесії. 36 проектів законів комітет готуватиме як головний, іще до 12 законопроектів має подати свої пропозиції. Це, зокрема, проекти законів про чисельність Збройних Сил України на період до 2010 року, про перелік підприємств Міністерства оборони України, що можуть бути приватизовані, про військово-технічне співробітництво України з іноземними державами, про Державну програму розвитку озброєння та військової техніки, про Митну службу України, про загальну структуру та граничну чисельність Управління державної охорони України, зміни до деяких чинних законодавчих актів.

Юліана ШЕВЧУК.

Петро ЦИБЕНКО: «Ситуацію з пенсійним забезпеченням розцінюємо як критичну»

У КОМІТЕТАХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ

Комітет Верховної Ради у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів підпорядковував свою роботу вирішенню триєдиного завдання: підготовці законодавчої бази для реформування пенсійної системи в Україні, здійсненню контролю за забезпеченням соціального захисту підопічних груп населення, а також відзначенню 60-річчя визволення України від німецько-фашистських загарбників. Про це, і не тільки про це, розповідає «Голосу України» голова комітету ***Петро ЦИБЕНКО****.*

Нами підготовлено і подано для розгляду Верховною Радою України 26 проектів законів і 33 проекти постанов, з них прийнято в цілому 12 законів і 15 постанов.

Прийняті закони і внесені зміни до Закону «Про пенсійне забезпечення» дали змогу дещо поліпшити соціальне становище окремих категорій пенсіонерів та інвалідів, ветеранів війни і праці. Йдеться, зокрема, про пенсії працівникам, зайнятим на підземних роботах, на шахтах, що реструктуризуються або перебувають у стадії ліквідації. Законодавчі новації спрямовано на стимулювання більш пізнього виходу на пенсію за віком та визначення граничної суми заробітної плати, з якої береться збір на обов'язкове державне пенсійне страхування. Поліпшується порядок виплати пенсій особам, які мешкають у будинках-інтернатах (у тому числі дитячих), перебувають у стаціонарних відділеннях територіальних центрів соцобслуговування пенсіонерів та одиноких непрацездатних громадян. Визначаються організаційні та правові засади надання соціальних послуг тим, хто перебуває у складних життєвих умовах і потребує сторонньої допомоги.

Верховна Рада прийняла підготовлений комітетом Закон «Про внесення змін до Закону України «Про пенсійне забезпечення». Ним передбачалося підвищення з 1 жовтня 2003 року мінімальних пенсій до 70 гривень, а максимальних — до 210—280. На жаль, Президент України не підписав закон, якого так чекали пенсіонери.

Внесено також зміни до Закону «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», внаслідок чого значно збільшено коло осіб, на яких поширюється дія цього закону. Надано статус інваліда війни учасникам бойових дій, котрі стали інвалідами внаслідок загального захворювання. Спрощено порядок виплати ветеранам війни одноразової грошової допомоги до Дня Перемоги та процедуру отримання грошової компенсації за невикористані санаторні путівки.

Здавалося б, досягнуто чимало. Але це той випадок, коли зроблене не заспокоює. Адже підвищення пенсій та соціальних виплат не призвело до зростання купівельної спроможності людей, а отже, й до відчутних змін у рівні їх життя. Мало того, нинішнє збільшення пенсій відстає від зростання цін на товари першої необхідності і житлово-комунальні послуги. Тому ситуацію з пенсійним забезпеченням наших громадян ми розцінюємо як критичну: таку, що суперечить положенням Конституції України. Зокрема про те, що пенсії та інші соціальні виплати мають бути не нижчі за прожитковий мінімум.

Абсолютна більшість пенсіонерів — майже 13 мільйонів — отримують пенсії у розмірі нижче прожиткового мінімуму. З них мільйон громадян отримує лише 50 грн. (із соціальними виплатами — 91,8 грн.). А отже, ці люди — за межею бідності.

Не розв'язує нагальних проблем і прийнятий Закон «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», який є базовим у реформуванні пенсійної системи.

На цьому тлі дивують заяви деяких високих посадовців про те, що уряд задоволений реформуванням пенсійної системи.

Обурення в організаціях ветеранів, інвалідів та пенсіонерів зумовили наміри Кабінету Міністрів України припинити надання пільг, передбачених законодавством, окремим категоріям громадян або замінити пільги адресною грошовою допомогою. Комітет звернувся до Прем'єр-міністра України з проханням знайти можливість для збереження наявних пільг ветеранам, пенсіонерам та інвалідам.

Вважаємо, що в той час, коли розміри пенсій переважної більшості ветеранів війни і праці навіть не досягають прожиткового мінімуму, скасування пільг або заміна їх міфічною адресною допомогою є неприпустимим. Ветерани називають цей урядовий акт аморальним.

Отже, головною турботою комітету і надалі залишається соціальний захист ветеранів війни і праці, пенсіонерів та інвалідів. І, звичайно, забезпечення обов'язкового виконання законів.

Основа стара, розрахунки нові

Кабінет Міністрів України на своєму засіданні в суботу розглянув проект державного бюджету на наступний рік. Однак, як повідомив Прем'єр-міністр Віктор Янукович, головний фінансовий документ країни розроблено на старій податковій базі, яка потребує докорінних змін.

Імовірно, саме тому наступного року очікується, що до державної казни надійде трохи більш як 58 мільярдів гривень, тоді як витрати становитимуть майже 60 мільярдів. Дефіцит державного бюджету — понад 2,3 мільярда гривень.

Проте попри шестивідсоткове зростання доходів державної казни уряд планує збільшити фінансування соціальної сфери, зокрема, витрати на охорону здоров'я та освіту — на десять відсотків.

Водночас Міністерство соціальної політики та праці просить віднайти 2,7 мільярда гривень для перерахунку трудових пенсій. Адже відповідно до Закону «Про загальнообов'язкове пенсійне страхування» буде проведено перерахунок пенсій з урахуванням стажу роботи і розміру внесків. Отож, за словами міністра Михайла Папієва, для виконання законодавчих вимог у наступному році потрібно майже п'ять мільярдів гривень.

Ще 150 мільйонів повноцінних українських грошей уряду потрібно відшукати для проведення президентських виборів. Як зауважив Віктор Янукович, ці витрати прогнозують на рівні 1999 року.

Власне, саме тому під час обговорення вносили чимало пропозицій, реалізація яких дасть змогу збільшити доходну частину державного бюджету наступного року. А Кабінет Міністрів дійшов висновку, що державний кошторис-2004 потребує доопрацювання. Водночас глава уряду Віктор Янукович висловив сподівання, що головний фінансовий документ країни буде прийнято вчасно. Спільними зусиллями Кабінету Міністрів і Верховної Ради.

Олена ГОРБУНОВА.

ФОТОФАКТ

Фото Павла ЗДОРОВИЛА (Укрінформ).

Навчально-виховний еколого-валеологічний комплекс села Жовтневе Решетилівського району Полтавщини до свого 45-річчя одержав у подарунок шкільний автобус.

БАЛАНС ТИЖНЯ

Дідам — НЕП, онукам — ЄЕП, а всім — морозиво

Чесно кажучи, головну подію тижня «вирахували» ще до його початку, щойно стало відомо про офіційний візит нашого Президента до Москви. Там уточнювали аспекти чотиристороннього міждержавного проекту про Єдиний економічний простір (ЄЕП).

Нагадаю: на початку року президенти Росії, України, Білорусі та Казахстану оприлюднили ідею створення ЄЕП, а на минулому тижні стало зрозуміло, що не далі як 18 вересня в Ялті ця ідея може бути втілена в життя у форматі офіційних документів. Отже, політика вперто не бажає обслуговувати економіку, як і має бути. Що з того вийде, український уряд на минулому тижні не відповів, запропонувавши зробити це народним депутатам.

Бог створив Землю за шість днів, на те він і Бог. Створити ЄЕП без Божої ласки за вісім місяців смертні не зможуть. До того ж чи варто розраховувати на таку ласку, якщо до сьогодні в подробиці та економічні розрахунки цього міждержавного проекту посвячено одиниці? Мене особисто цікавить те, на яких засадах будуватиметься ЄЕП. Мабуть, і народних депутатів, яким доведеться переписувати Конституцію і законодавство про зовнішньоекономічну діяльність, також. Їм на часі поспівчувати, бо саме вони мають ратифікувати угоду про створення ЄЕП. Урядовці теж не розуміють, у який спосіб припасувати цю ідею до чинного законодавства, їм важко намацати економічну логіку цієї доленосної пропозиції. Судячи з куцих коментарів на цю тему, ЄЕП не відповідає навіть стратегічним інтересам росіян, які одержують очевидний зиск лише одразу: маючи швидкий доступ до магістральних транспортних мереж України і відстрочку у збалансуванні цін і тарифів на енергоносії. Загалом інтеграційна зв'язка ініціаторів ЄЕП з огляду на конфлікт економічних інтересів і рівень розвитку демократії в кожній окремо взятій країні навіть політикам і дипломатам уявляється як Лебідь, Щука і Рак.

Підприємці, схоже, ошелешені. Вони цілком слушно підозрюють, що все рано чи пізно обернеться обмеженням їх законних прав на здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Вони обома руками за вільну торгівлю, але на яких умовах? На умовах СОТ, куди ми прагнемо вступити, не маючи методології оцінки наслідків експансії імпортних товарів, тобто фактично не дивлячись під ноги. Але навіть ці умови не розв'язують жодної з проблем зовнішньої торгівлі, оскільки передбачають чимало застережень, сформульованих не президентами, а великим бізнесом. Ці умови на теренах СНД дають зворотний економічний ефект. Згадати хоча б потуги українського уряду встановити мінімальну митну вартість на підакцизні товари для захисту вітчизняних виробників від засилля демпінгових цін. Замість зростання бюджетних надходжень, на що сподівалися, тоді одержали різко негативну реакцію з боку СОТ, МВФ та інших міжнародних організацій. А що ЄЕП протиставить появі на українському ринку дотованого російського металу чи контрабандного білоруського цукру?

На тижні ми відчули подорожчання нафтопродуктів, зумовлене зростанням цін на світовому (до 30 доларів США за барель) і, зокрема, на російському ринках. Попри те, що від серпня почало діяти зниження з 26,8 до 25,1 долара експортне мито, в серпні російська нафта «важила» майже 212 доларів за тонну. Атож, якоюсь мірою високі ціни на пальне мають сезонний характер, пов'язаний зі жнивами, але міністр палива та енергетики Сергій Єрмілов незворушно згадав трейдерів, пов'язаних з Лисичанським НПЗ, зокрема — з ТОВ «ТД ТНК-Україна», котрі захопилися реекспортом нафтопродуктів. Президент ТОВ «ТД Україна» Олександр Городецький поквапився дезавуювати заяву міністра. Аргументів для цього достатньо, але факт залишається фактом: не менш як 10 відсотків нафтопродуктів, перероблених на українських НПЗ, і де господарюють переважно російські нафтові компанії, перепродується за кордон, породжуючи проблему штучного дефіциту на ринку. Тепер згадайте, від кого залежать обсяги поставок сировини для переробки, а також ситуацію з цінами на зерно в Україні, і вгадайте: хто висував умови на переговорах минулого тижня між нафтовими компаніями і Кабінетом Міністрів? Але чому росіяни? Бо політична риторика — то одне, а конкретна економіка — інше.

У розпал «бакалейної» кризи Президент РФ обіцяє Україні 166 тисяч тонн пшениці за ціною 110 доларів за тонну, але її ще ніхто не бачив, бо торгує нею не Володимир Путін, а російські зернотрейдери, яких влаштовує ЄЕП, але не задовольняє задекларована ціна! За нею, бідолашною, завжди стоять або прибутки, або збитки, а хто торгуватиме собі на збиток!

Перший віце-прем'єр Микола Азаров нічого страшного в ЄЕП не вбачає. Подумаєш, це — простір, який об'єднує митні території держав-учасниць, на яких функціонують механізми регулювання економік, засновані на єдиних правилах: вільному русі товарів, послуг, капіталів і робочої сили! А думати — таки не найгірша чеснота.

І ще одне. Останнім часом чимало коментаторів протиставляють один інтеграційний маршрут іншому: європейський — російському. Навіть смішно, бо географічно Україна перебуває в Європі, а відмовитися від стандартів європейського способу життя означало б відмежуватися від неї.

Сергій ВЛАД.

Донбас пам'ятає визволителів

(Початок на 1-й стор.).

Двічі на рік — у травневий День Перемоги і вересневий День визволення Донбасу — із сіл, станиць і міст українських і російських областей сюди прямують людські потоки, щоб, з'єднавшись у підніжжя величного меморіалу в народне море, усім миром поклонитися захисникам Батьківщини.

А в далекому 43-му за цю висоту, позначену на оперативних картах сухими цифрами «277,9», точилися запеклі бої. Вона була ключем до створеного фашистами поясу оборони — «Міусфронту», який німці поспішили назвати «східним кордоном Великої Німеччини». Штурм цього кордону і розпочали радянські війська влітку 1943 року, переможно завершивши його визволенням Донецької області.

Нинішні урочистості сконцентрувалися у підніжжя 36-метрового обеліска, що вінчає легендарну висоту. У мітингу, присвяченому знаменній даті, узяли участь віце-прем'єр-міністр України Дмитро Табачник, голова Донецької облдержадміністрації Анатолій Близнюк, представники духівництва і місцевої влади. Але ще до початку урочистої частини голова Донецької облради Борис Колесников вручив вищу нагороду облради — Почесний знак і матеріальну винагороду до нього — 3000 гривень ветеранам, які мають особливі заслуги перед областю і відзначилися в боях за Донбас. Зі словами вдячності за їхній подвиг зверталися промовці до визволителів, що дожили до сьогоднішнього дня. Пам'ять про полеглих ушанували хвилиною мовчання й артилерійським салютом.

У боях за Донбас віддали свої життя майже 150 тисяч бійців Червоної армії, понад 1200 партизанів і підпільників. 80 радянських воїнів було удостоєно звання Героя Радянського Союзу, десятки тисяч солдатів та офіцерів нагороджено орденами і медалями.

Людмила ГОРДЄЄВА.

Донецьк.

КАЛЕНДАР

Дніпровська Лорелея

Жіночому співу здавна приписували магічні властивості. Легенди про сирен, про Лорелею та згубну красу їхніх голосів фіксують віру людей у чаклунську силу жінки, що співає. Це доводять геніальні стародавні колискові й обрядові пісні, без яких Україна колись була немислима. А от іще одна іпостась жінки, котра зачаровує голосом — оперна артистка. Як сказати: це робота? Так, ще й важка, але не тільки. Творчість? Так, але у межах уже створеного кимось — а отже, у співавторстві, що потребує Божого дару, інтуїції і ще бозна-чого. Це спокуса, насолода? Тисячу разів — так! Українські оперні співачки, та й драматичні актриси, у світовому мистецькому просторі мають міфічний, таємничий ореол (згадаймо Віру Холодну, Соломію Крушельницьку), такі нестримно-талановиті, нескінченно-жіночні, юні! Сьогодні ми присвячуємо ці слова Лідії Забілястій — солістці Національної опери, народній артистці України, одній із небагатьох, хто вдосконалював свою майстерність у міланському «Ла Скала». 8 вересня у неї ювілей. Втім, людина, яка живе сценою і на сцені, не має віку. Їй стільки літ, скільки має кожна з її героїнь: Наталка, Оксана, Маргарита, Чіо-Чіо-сан, Татьяна, Віолетта... Як важко зіставити цей величезний творчий набуток і юну творчу енергію, що так органічно поєднуються у цій актрисі! Хочеться побажати імениниці, щоб барвисте натхнення, яке вона дарує нам, поверталося їй в еквіваленті нескінченного щастя. Свій ювілей трохи згодом Лідія Забіляста відзначить на сцені, як принцеса Турандот в одноименній прем'єрі Національної опери України.

Олена ЖУКОВА.

НОВІ ТЕХНОЛОГІЇ

«Електронним вістям» — 10 років

Інформаційний центр надає надійний, якісний і доступний за ціною сервіс українським і закордонним користувачам мережі. Нині клієнтами центру є міністерства оборони й закордонних справ, Служба безпеки України, Фонд держмайна, Госкомзв'язку, Головне управління державної служби України.

Напевно, найбільшим внеском у майбутнє «Електронних вістей» є здійснюваний ними з 1996 року разом з Головним управлінням освіти і науки Київської держадміністрації і компанією «Інформаційні комп'ютерні системи» проект забезпечення безплатного доступу до мережі Інтернет кожної київської школи. До мережі підключено через вузол ElVisti вже 236 шкіл. За час дії проекту «Інтернет — кожній київській школі» вони відпрацювали в мережі майже 130 годин (тільки за 2002—2003 навчальні роки — більш як 50 000 годин). Нині триває робота з під'єднання ще 39 київських шкіл.

Марічка КОРМУШКІНА.

Повітряний міст на Дамаск

На новій авіалінії «Одеса—Дамаск—Одеса» розпочато регулярні пасажирські рейси літака «Як40Д». Потреба постійного повітряного сполучення цим маршрутом продиктована активізацією торгово-економічної й культурно-освітньої співпраці між Україною та Сирією, дедалі ширшою участю в ній країн Причорномор'я.

Георгій ВОРОТНЮК.

«Місто проти наркотиків»

— таку назву дістав ще один щойно створений у Дніпропетровську громадський фонд.

Мета його благородна — зупиняти поширення та вживання молоддю наркотичних речовин. Але не тільки шляхом пропаганди здорового способу життя, а й фінансово та організаційно.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровськ.

Палять зарослі

Чергову 8-гектарну плантацію в понад 100 тисяч кущів дикорослої конопли знищили кримські правоохоронці. Цього разу — на землях державного дослідного господарства «Кримська роза» Білогірського району. За останні тижні «жнивували» оперативні співробітники СБУ, МВС і військовослужбовці внутрішніх військ уже на четвертому масштабному кримінальному лану. Загальний «урожай» становить понад 400 тисяч кущів спаленого наркотичного зілля.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

ФОТОРЕПОРТАЖ

Купували, пили, гуляли — усі, хто на ярмарку побував

(Початок на 1-й стор.).

Гончар із Луцька Іван Панков не розлучається з кругом і тут. На очах у публіки за лічені хвилини творить зі шматочка глини глечик і дарує його бажаючим. Стверджує, що гончарство поєднує в собі енергію чотирьох природних стихій. Глина передає виробу енергію землі, обпалювання — енергію вогню, вода — енергію власне води, ну а вітер при цьому, за словами жартівливого майстра, в голові.

Колоритний козарлюга у солом'яному брилі сидить на колоді й плете зубатку. Це Олександр Квашук із Києва. Працює водієм, а у вільний час робить з соломи дивовижні капелюхи, обручі, сумки, скрині. Висловлюю обережний сумнів у міцності таких виробів. Пан Олександр мовчки знімає бриля... й сідає на нього! Той не зазнає жодних пошкоджень — адже сплетений з житньої соломи, доволі міцного матеріалу. А ось дешеві китайські капелюхи, за словами майстра, одноразові — адже сплетені з крихких стеблин рису.

Помічаю гребінці з якогось незвичного матеріалу. Запитую чий товар, з чого зроблений. Якийсь чолов'яга відповідає: «Це тут дід один з коров'ячих копит робить». Аж ось і сам господар — колоритний дідусь із козацькими вусами Іван Тимошенко з Лубен: «Пеньок! У корови не копита, а ратиці!»

Кремезний юнак у вишиванці Степан Мочарняк — бондар з діда-прадіда. Зі смереки — без жодних склеювань —робить гілетки (діжки), цебрики, дійниці. Щоправда, покупці ці вироби використовують не завжди за прямим призначенням. Молода пара, скажімо, купила три гілетки замість стільців на кухню. А цебри, з яких годують худобу, зараз беруть переважно для саун.

Повертаючись із ярмарку, деякі купці завертали до шинку, щоб причаститися настоянкою на травах оковитою, закусивши її бутербродом із салом.

Сергій ХОМІНСЬКИЙ.

ПЕРСПЕКТИВИ

«Рівнеазот» стає «Австроазотом»

Контрольний пакет акцій ВАТ «Рівнеазот» майже за 49 мільйонів гривень за стартової ціни 46,2 мільйона викупила австрійська компанія Raiffelsen Investment. Новий власник має упродовж трьох місяців погасити кредиторську заборгованість підприємства, борги перед бюджетом та у заробітній платі. А це набагато більше тієї суми, яку внесено за завод.

Олександра ЮРКОВА.

Рівне.

Було б зерно

У Миколаївському морському торговому порту завершено будівництво нового зернового комплексу, розрахованого на 60 тисяч тонн зерна. Розташований він у районі причалу №3. Тут є криті склади, дві судновантажні машини конвеєрного типу потужністю 400 тонн на годину, а також станція для перевантаження вагонів потужністю 250 тонн на годину. Вартість проекту — 2,7 мільйона гривень.

У перспективі планується будівництво другого зерноперевалочного комплексу, що дасть змогу збільшити потужність обробітку зерна до 2,5 мільйона тонн.

Олена ІВАШКО.

Миколаїв.

Дамо перцю!

Вирощувати й переробляти паприку в Луганській області має намір одна з британських фірм. Її власники керувалися двома головними аргументами на користь регіону. По-перше, в області створено добрі умови природного й економічного характеру для вирощування цієї рослини, по-друге, Луганщина — це «майже Європа, і вона зберігає стабільну політичну ситуацію». Британці збираються зайняти 70 гектарів землі, на другий рік — 500 га, на третій фірма планує вирощувати паприку на площі дві тисячі гектарів.

Алла АНТИПОВА.

Луганська область.

ФОТОФАКТ

В Одесі відбулося всеукраїнське «Свято моди» відомого модельєра Михайла Вороніна.

На знімку: показ колекції чоловічого одягу.

Фото Олександра СЕРОГО (Укрінформ).

Почесний консул у Гонконгу

Розширення контактів між Україною і Спеціальним адміністративним районом Китаю Сянган (Гонконг), що спостерігається останнім часом, поставило перед сторонами питання щодо забезпечення дипломатичної присутності нашої держави у САРС. Отож, поки точаться розмови про плани відкриття українського Генерального консульства у цьому районі КНР (які, мабуть, усе-таки буде втілено в життя наступного року), Київ прийняв рішення призначити Почесного консула України в САР Сянган. Вручення консульського патенту, а також підписання відповідної угоди з пані Квок Вай Мін відбулося в Пекіні наприкінці минулого тижня. Як підкреслив при цьому посол України в КНР Михайло Резник, таким чином виконуються домовленості, досягнуті під час квітневого візиту до Гонконгу Президента України Леоніда Кучми.

Квок Вай Мін — відомий гонконгівський юрист (освіту здобула у Великій Британії) і один із керівників холдингу «Мінда», що займається нерухомістю, інвестиційною діяльністю та міжнародною торгівлею. Уже протягом тривалого часу надає допомогу Посольству України в КНР в організації прийомів українських делегацій, які відвідують САРС. Отримуючи консульський патент, вона пообіцяла регулярно організовувати поїздки сянганських бізнесменів до України та проводити виставки гонконгівських товарів у нашій державі. Нею навіть створено інтернет-сайт з метою розвитку україно-гонконгівського співробітництва в усіх сферах.

Дипломатична присутність нашої держави в Гонконгу буде забезпечена на даному етапі відкриттям не тільки офісу Почесного консула, а й представництва торгово-економічної місії Посольства України в КНР. Заступник керівника ТЕМ Дмитро Пономаренко приступив до виконання своїх обов'язків наприкінці серпня. І доки в Гонконгу не відкриється повноцінне Генконсульство, дипломат працюватиме при офісі Почесного консула. Головним завданням представника місії є сприяння налагодженню ділових торгово-економічних контактів між бізнесовими колами двох сторін та заохочення гонконгівських інвестицій в українську економіку.

Загалом відносини між Україною і САР Сянган характеризуються останнім часом пожвавленням торгівлі. За словами керівника торгово-економічної місії у складі Посольства України в КНР Євгена Андруховського, за шість місяців ц. р. товарообіг між двома сторонами зріс у 5,6 разу порівняно з першим півріччям минулого року і становив 42,5 млн. доларів. Нині в САР Сянган у різних компаніях та установах працюють, як повідомив керівник консульського відділу Посольства України в КНР Сергій Бурделяк, кілька десятків українських громадян. А ще про нашу країну в Гонконгу знають багато місцевих жителів і гостей острова, котрим припала до смаку українська кухня. Так, вона там присутня — у ресторані «Іван Козак», який відкрито нашим співвітчизником.

Ольга ТАНАСІЙЧУК, власкор Укрінформу в Пекіні (спеціально для «ГУ»).

На перехресті

Відставка прем'єра Палестини Абу Мазена, на думку багатьох аналітиків, практично зводить до нуля всі ті зусилля, що були нехай і в декларативній формі, але зроблені сторонами в рамках мирного плану «Дорожня карта». Що далі? Тут можливі варіанти. Найімовірніші з них: протистояння загостриться або продовжиться «в'ялоплинна» війна з кривавими терактами і відповідними зачищеннями. І схоже, мирний діалог Ізраїлю і Палестини знову зазнав фіаско. Утім, мало хто очікував чогось іншого.

Фото АП.

Проте ініціатори «Дорожньої карти» поки що не опустили руки. У неділю Євросоюз заявив, що визнає призначення прем'єр-міністром Палестинської автономії Ахмеда Куреї, спікера Законодавчих зборів ПА. Хав'єр Солана, відповідальний за зовнішню політику ЄС, після переговорів в Аммані з главами МЗС Йорданії Марваном аль-Муашером і автономії Набілем Шаатом сказав, що союз 15 держав зробить усе можливе, щоб домогтися реалізації плану мирного врегулювання. «День і ніч ми захищатимемо «Дорожню карту», — наголосив він.

«Думаю, питання про те, хто має стати наступним прем'єр-міністром, вправі вирішувати тільки палестинський народ», — заявив Солана журналістам. Можливо, він не звернув уваги на те, що Куреї народ поки що не обирав, а от призначила його людина, з якою ні Ізраїль, ні США за стіл переговорів не сядуть, — Ясір Арафат. Солана також зазначив, що протягом багатьох років він знає спікера палестинського парламенту як людину доброї волі.

Своє рішення про призначення Ахмеда Куреї, відомого також під ім'ям Абу Ала **(на знімку ліворуч)**, замість Абу Мазена Арафат оголосив на зборах фракції ФАТХ. Напередодні він прийняв відставку Абу Мазена, що вирішив залишити посаду у зв'язку з розбіжностями з палестинським лідером у питанні розмежування повноважень. Зокрема, глава уряду не зміг домогтися від Арафата передачі під свій контроль усіх силових структур автономії.

Яна СТАДІЛЬНА.

Час переговорів

Берлін і Париж розкритикували резолюцію, запропоновану США Раді Безпеки ООН стосовно Іраку. Німеччина та Франція вимагають конкретніше окреслити роль ООН у розв'язанні іракської проблеми загалом. А не лише у відбудові цієї країни, на чому наполягають США.

Франція, зокрема, вимагає передати цивільний і фінансовий контроль у країні самим іракцям. Канцлер Герхард Шрьодер поки що не оприлюднив свого бачення щодо стабілізації ситуації в Іраку, але обіцяє зробити це на засіданні РБ ООН 22 вересня. Очевидно, мова йтиме про зміну стратегії загалом, про що в одному з останніх інтерв'ю говорив міністр закордонних справ Йошка Фішер. Він наполягає на тому, щоб у розв'язанні іракської проблеми центральна роль відводилася ООН.

Тим часом США погодилися внести зміни до резолюції, але вимагають від Німеччини та Франції конкретних пропозицій. Утім, Берлін, схоже, ще не дійшов спільної думки, бо в парламенті та уряді стосовно цього досі тривають дискусії. Опозиційні партії вважають, що тверде «ні» канцлера Шрьодера унеможливлює участь Німеччини у відбудові Іраку, що суперечило б інтересам держави. Натомість «зелені», котрі входять до правлячої коаліції, говорять про недопустимість участі Німеччини в імперіалістичній війні проти Іраку, бо це зашкодить антивоєнній політиці уряду.

Опитування громадської думки свідчать, що самі німці не бачать сенсу в присутності сил Бундесверу в Іраку: 71 відсоток опитуваних заявили, що навіть у разі прийняття спільної резолюції вони відхиляють участь німецьких вояків у миротворчих акціях у цій країні.

Водночас президент Буш очікує від свого партнера й давнього надійного друга Америки не лише військової, а й фінансової участі в розв'язанні іракського конфлікту. Спостерігачі відзначили, що вперше впродовж кількох років Буш висловив бажання зустрітися з канцлером Герхардом Шрьодером 23 вересня, щоб обговорити цю проблему. Речник німецького кабінету теж заявив, що така зустріч ймовірна.

Валентина ПИСАНСЬКА.
Франкфурт-на-Майні.

На війні як на війні

В Іраку український солдат відкрив вогонь по мініавтобусу, водій якого не виконав вимогу зупинитися на контрольно-пропускному посту. Водій автобуса загинув, пасажир поранений (обоє — іракці). Представник польського військового командування Анджей Вятровський заявив, що «інцидент стався на одному з контрольно-пропускних постів, коли водій міні-автобуса, що мав пройти звичайну перевірку, не зупинився, незважаючи на неодноразові вимоги зробити це», **повідомляє українська служба Бі-бі-сі.** «Навпаки, водій збільшив швидкість і, мабуть, спрямував машину на українського солдата. Його життя було в небезпеці. Він вистрілив у міні-автобус», — розповів А. Вятровський. Пораненого відправлено до американського військового шпиталю. Почато розслідування інциденту.

ХРОНІКА. ФАКТИ. ПОДІЇ

■ Брюссель

Задля співпраці регіонів

Європейська комісія затвердила виділення 36,5 мільйона євро на підтримку регіонального співробітництва між так званими новими незалежними державами, тобто країнами пострадянського простору. Кошти надаватимуться в рамках регіональної програми дій Тасіс. Пріоритетними напрямами будуть захист навколишнього середовища, сприяння інвестуванню до інфраструктурних мереж і боротьба зі злочинністю.

■ Люблін

Урочисте відкриття

У Республіці Польща відкрито ще одне Генеральне консульство України. Повноваження Генконсульства у Любліні поширюються на три східні воєводства: Люблінське, Підкарпатське та Підляське. В урочистостях взяв участь перший заступник міністра закордонних справ України Олександр Чалий, представники МЗС Польщі, органів влади цих воєводств, а також представники численної української громади, що мешкає на цих територіях.

■ Вашингтон

Мільярди на боротьбу з тероризмом

Напередодні другої річниці терактів 11 вересня президент США Джордж Буш виступив із зверненням до нації. Воно було присвячене ситуації в Іраку і війні з тероризмом. Буш зазначив, що війна з тероризмом триває і її головним фронтом сьогодні є Ірак. США готові витратити на це стільки коштів, скільки буде потрібно. До того ж президент повідомив, що проситиме Конгрес виділити 87 млрд. дол. на відбудову Іраку і фінансування антитерористичної операції в Афганістані.

■ Багдад

Жодного дня без вибуху

Учора в багдадському аеропорту було обстріляно літак ВПС США. Цього самого дня у центрі Багдада стався вибух. Троє американських солдатів поранено. Вибуховий пристрій спрацював у той момент, коли підземним шляхопроводом під площею Ат-Таїран проїжджала американська патрульна машина.

■ Брюссель

ХАМАС в Європі — нон грата

Конференція міністрів внутрішніх справ ЄС визнала палестинську організацію ХАМАС «особливо небезпечною терористичною організацією». Це означає, що всі організації ЄС, які причетні до ХАМАСу, будуть закриті, а пошуки її членів здійснюватимуть Європол і національні служби безпеки країн—членів ЄС.

■ Відень

Є питання

Учора в столиці Австрії на закритому засіданні МАГАТЕ обговорювали ситуацію навколо ядерної програми Ірану. У центрі уваги — низка нез'ясованих питань, зокрема з приводу виявленого на одному з об'єктів збройового урану.

■ Янгон

Нобелівський лауреат усе ще у в'язниці

У М'янмі (колишня Бірма) представники Міжнародного Червоного Хреста відвідали лідера демократичної опозиції Аун Сан Су Чжи, котра перебуває під охороною. Жінку заарештували наприкінці травня під час демонстрації протесту проти правлячого військового режиму. Світове співтовариство закликає владу М'янми звільнити лідера опозиції — лауреата Нобелівської премії миру 1991 року.

■ Лондон

Вчилися відбивати атаку

У столиці Великої Британії, у районі станції метро «Ватерлоо», відбулися найбільші за всю історію країни протихімічні навчання. Більш як 600 поліцейських, пожежників і рятувальників відпрацьовували дії у разі можливої газової атаки в лондонському метро. Під час навчань було «поранено» і «отруєно» 60 осіб — роль потерпілих довелося зіграти курсантам лондонської Королівської академії поліції.

Фото АП.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.

Як оздоровити галузь охорони здоров'я

В Україні з надзвичайними труднощами просуваються реформи, започатковані урядом Віктора Ющенка. Чи помітні вони в медицині?

На папері — так, у дійсності — ні. Скорочення штатів, ліжок, заяви про реформи, єдиний медичний простір тощо, аж ніяк не реформи.

Дефіцит за надлишку

На сьогодні ми маємо надлишок лікарів, лікарняних ліжок, утримання яких надзвичайно дорого обходиться. Адже ми досі фінансуємо ліжко, не доплачуємо медичним працівникам усіх рівнів, змушуючи їх шукати можливість вижити за рахунок своїх пацієнтів. Рівень заробітної плати у 2—3 тис. грн. на рік «узаконює» хабарництво та здирництво. Згідно з розрахунком, за одного хворого дільничний лікар на рік отримує від 30 коп. до 1 грн. Це стільки, як відвідати з необхідності на вокзалі один-два рази громадське місце. У лікарів відсутня мотивація для підвищення свого професійного рівня. Вони змушені думати не про те, що, де і як прочитати, дізнатися щось нове за фахом, а як прожити, прогодувати сім'ю. Багато медиків мають різноманітний бізнес, зокрема торгують на базарах і співпрацюють з фармацевтичними фірмами чи аптеками, а також працюють на городі, по господарству. Соціальний захист медичних працівників — головний біль Верховної Ради, профспілок.

Конституція України (стаття 49) гарантує надання медичної допомоги в державних і комунальних закладах охорони здоров'я. Але виділених коштів у розмірі 2,6 відсотка від суми внутрішнього валового продукту (ВВП) держави аж ніяк недостатньо. Згідно з рекомендаціями ВООЗ, що закріплено у статті 12 Основ законодавства про охорону здоров'я, цей показник встановлено на рівні не менш як 10 відсотків ВВП. Неофіційні платежі стали дуже популярними та перевищують бюджетні у 2—3 рази. У Росії вони сягають 74 відсотків, у Вірменії — 91. Думаю, що в Україні ситуація така сама. Чи зможе щось зробити Міністерство охорони здоров'я за такого низького фінансування? Думаю, що нічого позитивного, хіба що зовсім не втручатися, віддавши гроші. Але питання: кому? Медустановам, для фінансування великої кількості ліжок та лікарень? Та й міністри у нас міняються так швидко, що не встигають вивчити потреби тих самих медичних установ. На виконання рішення Конституційного Суду України, Кабінет Міністрів 11 липня 2002 р. затвердив Програму надання громадянам гарантованої державою безоплатної медичної допомоги за переліком її видів, обсягів та нормативів фінансування. Але фінансування бракує, а зарплата залишилася мізерною, не дотягує до прожиткового мінімуму. Отже, ситуація не змінилася.

Кожний громадянин хоче вчитися, всі хочуть їсти, бути здоровими. Тож одні у пацієнтів відкрито вимагають, другі ставлять у залежність від себе хворих, а треті, спритніші, співпрацюють з аптекою, фармацевтичною фірмою, виписують хворим дорогі ліки та отримують за це певні відсотки.

Отже, ми не лише недостатньо фінансуємо медицину, ми свідомо заганяємо охорону здоров'я в глухий кут.

За останні три роки фінансування галузі суттєво збільшилося. Обсяги видатків в абсолютних цифрах на охорону здоров'я зростають: 2001 р. — 5125,7 млн. грн.; 2002 р. — 6051,9 млн. грн.; на 2003 рік передбачено 6982,4 млн. грн. (без відомчої медицини), середній розмір видатків з розрахунку на одного жителя становив 2001 р. — 104,5 грн., 2002 р. — 125,4 грн., на 2003 рік передбачено 156,2 грн.

▪ ▪ ▪

Рівень заробітної плати у 2—3 тис. грн. на рік «узаконює» хабарництво та здирництво. Згідно з розрахунком, за одного хворого дільничний лікар на рік отримує від 30 коп. до 1 грн.

▪

Питома вага видатків на охорону здоров'я в обсязі зведеного бюджету за загальним фондом у 2003 р. очікується 14,2 проти 13,1 відсотка у 2001 р., з відомчою медициною — 15 відсотків.

Питома вага витрат на медикаменти в обсязі бюджетних призначень 2003 року очікується в розмірі 14,3 проти 12,4 відсотка у 2001 р.

Якщо в 2001 р. на медикаменти було спрямовано 397,4 млн. грн., то нинішнього року заплановано виділити 1030,9 млн. грн. Зауважте, що вперше Міністерство охорони здоров'я України фінансує галузь цілком згідно з планом: за 6 місяців 2003 року на фінансування охорони здоров'я із загального фонду зведеного бюджету спрямовано 3396,3 млн., що склало 45,7 відсотка до видатків, затверджених у відповідних бюджетах на поточний рік.

Посадові оклади працівників охорони здоров'я у порівнянні з минулим роком зросли на 32,1 відсотка: на 17,9 — з 1 травня та на 12,1 відсотка — з 1 липня.

Комітет Верховної Ради України з питань охорони здоров'я, материнства та дитинства тісно співпрацює з Міністерством охорони здоров'я для збільшення фінансування галузі і наступного року.

Стан охорони здоров'я в Україні залежить не тільки від фінансування, а й від ефективного використання коштів. Кошти мають бути спрямовані на пацієнта — на його обстеження та на ліки, а не тільки на утримання медичних закладів, яких в нас більше, ніж треба. Дехто і сьогодні декларує необхідність будівництва лікарень.

Немає потреби будувати

Однозначно! За ефективного використання будуть зайвими не менш як 20—30 відсотків медичних закладів.

В охороні здоров'я надзвичайно чітко проявляється централізація управління, зарегламентованість постатейного фінансування, відсутність механізмів господарювання і лікарень, і окремих відділень, служб. Однакову зарплату отримують лікарі відділень, в яких за рік пройшли лікування 600 пацієнтів або 2000 хворих на тій самій кількості ліжок.

Багато говорять про сімейного лікаря, лікаря загальної практики, а досі готуємо більше за потребу фахівців вузьких профілів. За надлишкової підготовки студентів не можемо забезпечити сільські лікарні кадрами, за потреби сімейних лікарів у 33 тисячі маємо лише 1700.

Невже немає виходу з цієї ситуації? Є! І не лише в прийнятті закону про загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування. Експертні групи Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я, материнства та дитинства працюють над цим із залученням кращих фахівців у сфері охорони здоров'я, економістів, соціологів тощо. Враховують і пропозиції МОЗ України.

Медичне страхування — не панацея для нашої системи охорони здоров'я. Біди в медицині не тільки від недофінансування, хоча грошове забезпечення — одна з головних засад охорони здоров'я. США виділяють щорічно 15—17 відсотків свого бюджету (за нашими мірками — дуже великого «пирога») на потреби цієї галузі, там діє розвинена система медичного страхування та приватна медицина, але проблем в охороні здоров'я теж достатньо.

Усі ми переконані, що фінансування охорони здоров'я має бути багатоканальним, включаючи бюджетне, котре забезпечить державні програми (з охорони здоров'я дітей, лікування інвалідів, пенсіонерів, лікування інфекційних хвороб, зокрема туберкульозу, гепатиту, ВІЛ/СНІДу тощо), обов'язкове медичне страхування (невідкладна допомога всім, регламентована планова допомога, регламентоване забезпечення ліками тощо), благодійну діяльність, меценатство, різні доплати. Але все це має бути прозорим.

Лікарю — 1000 гривень, медсестрі — 500

Доцільно розвивати приватну медичну допомогу, не тільки первинну, а й стаціонарну. Приклади вже є — фірми «Борис», «Медіком», «Довіра». Так, не все в них гаразд. Але й в лікарнях, навіть у клініках науково-дослідних інститутів (НДІ) не все гаразд.

Частина лікарень і поліклінік можуть бути роздержавлені, акціоновані тощо. Будівлі, обладнання, земельна ділянка — власність держави, а інтелект — власність акціонерів. Страхові компанії повинні активніше працювати над добровільним страхуванням, створювати свої клініки і показати рівень медицини. Частина лікарень і поліклінік має бути муніципальною. Але лікарням треба дати статус самостійних неприбуткових суб'єктів господарювання. Тоді не буде проблем і з відомчою медициною. Може відомство утримувати, доплачувати — будь ласка, це ж для людей.

На часі необхідність створення університетських клінік з повним підпорядкуванням медичним університетам. Та й клінічними базами в лікарнях мають керувати професори чи доценти, а не головні лікарі. Поряд з науковою роботою в клініці професор має виконувати обов'язки шефа клініки, повністю відповідаючи цьому слову і де-факто, і деюре. Директор лікарні — менеджер з економічною освітою.

Ні в кого не викликає сумніву, що гірше живе населення, то гірший стан його здоров'я, то більше воно потребує медичної допомоги.

Зміцнюючи здоров'я населення сьогодні, ми скорочуємо затрати на охорону здоров'я у майбутньому. Обсяг медичної допомоги повинен відповідати стану здоров'я населення, але в рамках наявного фінансування. Менш як 5 відсотків ВВП на охорону здоров'я не може бути, це вже не охорона здоров'я. Це знову будуть марно викинуті гроші та головний біль у всіх: і в МОЗ, і у Верховної Ради України: де? куди? і як? поділити те, що не ділиться. Лікар-початківець повинен мати в місяць близько 1000 гривень на руки, а не на папері, медсестра — не менш як 500 гривень. Вони мають відповідний рівень освіти та несуть більшу відповідальність, ніж водії тролейбуса чи трамвая. Якщо ми цього не зробимо, вони завтра підуть з медицини. Куди? А ми вже показали куди. Риба шукає де глибше, а людина...

Слід пам'ятати, що структура системи охорони здоров'я визначається особливостями населення: люди літнього віку частіше хворіють на хронічні хвороби, курці та особи, які зловживають алкоголем, частіше мають ускладнення. Думаю, що лозунг «клієнт завжди правий» в медицині слід розглядати диференційовано. Курці та особи, що зловживають алкоголем, мають доплачувати за своє лікування, або дбати про своє здоров'я і позбутися шкідливих звичок. Кожен мусить сам піклуватися про своє здоров'я і берегти його. Заяви про те, що не можна кинути палити — звичайнісінька безвідповідальність.

Фінансування здійснювати з розрахунку на хворого, а не на ліжко. Заклад охорони здоров'я сам повинен розпоряджатися виділеними йому коштами. Необхідно визначити базову ціну хвороб і, незалежно від того, де лікується хворий, вартість лікування (не сервісних послуг) не повинна значно коливатися.

Держава забезпечує координацію охорони здоров'я. Незалежно від місця проживання хворого на його лікування слід виділяти певну суму (місцевий + державний бюджети). Певні організації, фонди, меценати можуть проводити доплату.

Якою має бути оплата праці медичних працівників? На моє переконання, необхідно встановити мінімальну зарплату на рівні прожиткового мінімуму та доплати: за спеціальність (фтизіатр, психіатр, інфекціоніст, хірург тощо) та за кваліфікацію.

▪ ▪ ▪

Необхідно встановити мінімальну зарплату на рівні прожиткового мінімуму та доплати: за спеціальність (фтизіатр, психіатр, інфекціоніст, хірург тощо) та за кваліфікацію. Хворий має право вибору лікаря. Лікар має право на гонорар, але це слід регулювати законом. Гонорар оподатковується згідно з чинним законодавством

▪

На цю оплату лікар має виконати певну регламентовану роботу (прийом у поліклініці визначеної кількості хворих, чергування, виїзди, консультації тощо). У подальшому доплата здійснюється за кожного якісно пролікованого хворого. Хворий має право вибору лікаря. Лікар має право на гонорар, але це слід регулювати законом. Гонорар оподатковується згідно з чинним законодавством.

Необхідно також взяти до уваги такий стимул, як можливість займатися приватною практикою. Думаю, що самостійно приватною практикою можуть займатися лікарі, які мають стаж роботи в державних чи комунальних закладах охорони здоров'я за обраною спеціальністю не менш як 10—15 років і першу або вищу кваліфікаційну категорію. Займатися приватною практикою такі лікарі можуть у вільний від роботи час, причому використовувати для цього і державні, комунальні заклади охорони здоров'я, і приватні.

Асоціація фахівців рекомендує видачу ліцензій для приватної лікарської практики, а також її анулювання. Ліцензія — пільгова, на обласному рівні. Оподаткування лікарів, які відпрацювали в державному (комунальному) закладі охорони здоров'я, має бути пільговим.

Отже, проведення реформи в охороні здоров'я: роздержавлення закладів охорони здоров'я, диференційована оплата за пролікованого хворого, за виконану роботу, вибір лікаря хворим, приватна практика саме скоротить кількість ліжок і лікарень. Це сприятиме поліпшенню якості надання медичної допомоги та підвищенню професійного рівня медичних працівників.

Колегія Міністерства охорони здоров'я України, за активної участі народних депутатів України — членів Комітету з питань охорони здоров'я, материнства та дитинства, намітила шляхи реформ в охороні здоров'я та принципи підготовки медиків, рівень яких відповідав би міжнародним стандартам.

Підготовку медиків слід проводити за визнаними параметрами. Рейтинговий вступ до медичного вузу, складання іспитів анонімно на право працювати за фахом незалежній комісії МОЗ із залученням асоціацій фахівців, у тому числі закордонних, щоб лікар дістав диплом, який матиме визнання за кордоном.

Настав час змін у галузі, щоб вона працювала і фінансувалася для хворих. І щоб не забували про тих, хто надає медичні послуги, — медиків. Водночас не слід сподіватись, що один закон, зокрема — закон про загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування, щось змінить на краще. Законопроект у цьому місяці буде винесено на розсуд народних депутатів України. Їм вирішувати, чи приймати його. А нам необхідно реформувати галузь — для поліпшення надання медичної допомоги населенню та підвищення рівня життя медиків.

Микола ПОЛІЩУК,
голова Комітету ВР з питань охорони здоров'я, материнства та дитинства.

Безгоспна вода

Україні не уникнути масштабних катастроф і нових потрясінь, якщо водне господарство і надалі фінансуватиметься за залишковим принципом

Мало не щодня засоби масової інформації передають новини про НП, що пов'язані з водою. Вони тривожні, як воєнні зведення. З початку літа в Суходольську Луганської області лікарі не можуть погасити спалах гепатиту, що поклав на лікарняні ліжка вже більш як 800 осіб. Джерелом захворювання стала водойма, в якій люди купалися, а також брали воду для поливання городів. Іншої можливості розжитися вологою в них не було: місцевий водогін давно вийшов з ладу.

На тлі донбаської драми менш відомий факт скидання у річку Інгулець фекальних вод, що потім потрапили в Іскрівське водосховище і врешті решт — у водогінну мережу міста Жовті Води. Потрапили не самі, а з вірусною інфекцією. У підсумку медичну допомогу довелося надавати 110 особам. Винуваті цієї події, з'ясувалося, сусіди жовтоводчан з Кіровоградської області — селища Петрово, Знаменка й Олександрія. Мимовільні, зрозуміло: у цих населених пунктах немає очисних споруд. І якщо раніше річка справлялася з таким «навантаженням», то цього разу їй не допомогло навіть подвійне очищення хлором.

До цього Україна пережила аварію на очисних спорудах Харкова, що надовго залишила місто без води. На пам'ять приходять масові захворювання жителів південних областей, що отруїлися водою з колодязів. Це, так би мовити, локальні події. Але є й такі, що загрожують перерости в катастрофи загальнодержавного масштабу. Мова знову піде про Жовті Води і уранову шахту, котра розташована на території міста. Тут внаслідок халатного, невмілого господарювання її власника, яким є ТОВ «Схід-руда», вийшли з ладу шахтні насосні станції. Тепер підземні води стрімко, по метру в день, піднімаються на поверхню. Підтоплені будинки — це тільки мала дещиця можливих лих. Фахівці стверджують, що тільки-но вони досягнуть рівня залягання сульфатних руд, їх вилуговування призведе до утворення слабоконцентрованого розчину сульфатної кислоти. До цього слід додати чинник природної радіоактивності самої води. Весь цей «коктейль» уже найближчим часом може ринути на поверхню, потрапити в річки і водосховища, одне з яких постачає водою населення Кривого Рогу. А ми ще з наслідками Чорнобиля не впоралися! Мимохіть доводиться замислюватися: а що відбувається з водним господарством України? Чи можна запобігти таким ситуаціям і яким чином?

Почнемо з того, що запасів прісної води в нашій країні катастрофічно недостатньо. За визначенням Європейської економічної комісії ООН, для нормального існування однієї людини, включаючи ведення нею господарської діяльності, необхідно 1,7 тис. кубометрів прісної води на рік. Країни, що не досягли цього рівня, вважаються такими, що не забезпечені водою. Отож Україна, маючи показник — 1 тис. куб. м, не забезпечена водою двічі! Якщо порівняти цю цифру з європейськими (Швеція — 2,5 тис. куб. м, Велика Британія — 5, Франція — 3,5), можна вважати нашу країну пустелею в Європі. Звичайно, стоячи на березі Дніпра, цю істину усвідомити важко. Її розумієш у Криму і на Донбасі, Волині, Житомирщині, Львівщині. Її розумієш у селах, там лише в 26% населення є водогін. Більш як 10 мільйонів сільських жителів п'ють воду зі струмків, колодязів, а то й цілком при-віз-ну! До речі, про колодязі. З 1992 по 1997 рік фахівці Державного комітету України з водного господарства проводили їх паспортизацію. Оскільки вода в них переважно поверхнева, вона часто містить нітрати, нітрити, азот й іншу хімію. У кращому разі вміст забруднюючих речовин перевищує норму в три рази, в гіршому — в 100 і більше разів. Згідно з офіційними даними 50 відсотків споживаної питної води з підземних джерел у сільській місцевості не відповідає чинним стандартам і санітарним нормам з органолептичних й інших показників!

■ ■ ■

За визначенням Європейської економічної комісії ООН, для нормального існування однієї людини, включаючи ведення нею господарської діяльності, необхідно 1,7 тис. кубометрів прісної води на рік. Країни, що не досягли цього рівня, вважаються такими, що не забезпечені водою. Отож Україна, маючи показник — 1 тис. куб. м, не забезпечена водою двічі!

■

Якість води, що надходить у міста, теж залишає бажати кращого. Адже головним джерелом водних ресурсів є ріки. З них ми п'ємо і туди само скидаємо відходи своєї життєдіяльності. Звичайно, каналізаційні стоки належить чистити. Але в 28 містах і 400 великих селищах України дотепер немає каналізаційних систем. А багато наявних систем давно вийшло з ладу. Свою частку в забруднення рік вносять і промислові підприємства. Парадокс, але під час скорочення промислового виробництва скидання брудної води на одиницю продукції збільшилося в 1,4 разу. У підсумку в ріки і водойми щорічно потрапляє зі зворотними водами і неочищеними стоками близько 6 мільйонів кубометрів забруднюючих речовин, зокрема й канцерогенних. Майже третину від кількості стоків, що їх скидають, не очищають належним чином. До того ж у нас є міста, що споживають лише стічну воду! Про яке здоров'я нації можна казати?! Лишається тільки вести мову про національну безпеку.

В одній з водних програм, розробленій Держкомводгоспом і затвердженій Кабінетом Міністрів України, прямо сказано, що тільки «забезпечення високоякісною питною водою здатне усунути загрозу біологічно-генетичної деградації населення України».

А як домогтися цього забезпечення? По-перше,

проблема потребує рішення на законодавчому рівні. Багато фахівців, які працюють у галузі водного господарства, вважають, що нам варто повернутися до практики минулих років, коли функції державного контролю з використання й охорони вод виконував Держкомводгосп. У тому функціональному форматі комітет мав можливість перевіряти якість води на водозаборах, штрафувати порушників і навіть припиняти роботу підприємств, що порушували режим водокористування. Потім це право в нього забрали разом з лабораторіями, фахівцями і устаткуванням. Сьогодні найважливіші функції здійснюють безліч відомств, а в семи няньок, відомо, яке дитя... **Тому депутатська фракція політичних партій Промисловців і підприємців України і «Трудова Україна» на четвертій сесії Верховної Ради має намір порушити питання про повернення Держкомводгоспу його колишніх функцій і завдань.**

По-друге, потрібно почати, нарешті, виконувати вже наявні програми розвитку водного господарства. Йдеться не лише про Національну програму екологічного оздоровлення басейну річки Дніпра й поліпшення якості питної води, затверджену постановою Верховної Ради України від 27.02.1997 року.

Не менш важлива Комплексна програма захисту від шкідливого впливу вод сільських населених пунктів і сільськогосподарських угідь в Україні в 2001—2005 роках, затверджена Кабінетом Міністрів України 24.10.2000 р. А ще є Комплексна програма розвитку меліорації земель і екологічного стану зрошуваних і осушених угідь у 2001—2005 роках, затверджена постановою КМ від 16.11.2000 р. Тиждень потому, 23 листопада цього самого року уряд затвердив ще одну Комплексну програму першочергового забезпечення централізованим водопостачанням у 2001—2005 рр. сільських населених пунктів, що користуються привізною водою. Це аж ніяк не повний перелік. Цими програмами передбачено безліч заходів — від будівництва нових водогонів, каналізаційних систем, водосховищ до високотехнологічного водоочищення, зведення захисних дамб і пошуку підземних вод. Усе це потребує величезних капіталовкладень.

■ ■ ■

За оцінками ООН, споживання прісної води у світі з кожним роком неухильно зростатиме. Що стосується нас, то ще кілька років байдикування — і ми справді перетворимо Україну на безводну пустелю

■

А працівники водного господарства свої надії на здійснення наміченого пов'язували з ухваленим у 2002 році на підставі цих документів Законом України «Про загальнодержавну програму розвитку водного господарства», в якому було систематизовано всі складові проблеми і позначено конкретні шляхи її розв'язання. Адже в цьому законі є положення, що передбачає направлення на рішення водних проблем у повному обсязі всіх коштів, що надходять в бюджет як збори за спеціальне використання водних ресурсів України. Дотепер про цільове використання цих платежів казати не доводилося. Приклад — 2001 рік. Бюджет країни за цією статтею був значно перевиконаний (замість запланованих 198,6 мільйона гривень надійшло 304,4 мільйона гривень, тобто на 105,8 мільйона більше, а в 2002-му перевиконання становило 85,3 мільйона). Але згадані вище державні програми фінансувалися за залишковим принципом, на 6—7 відсотків передбачених обсягів. Усе це погіршувало і без того жалюгідний стан водного господарства, не давало змоги забезпечити прийнятну якість життя в регіонах, що систематично страждали від паводків, у зонах підтоплення, включаючи Донбас, басейни рік українських Карпат, півдня України.

Пояснення цьому було — економічна криза в державі. Але водні проблеми б'ють не лише по екології і здоров'ю. Від них страждає промисловість, задихається сільське господарство! Отже, ми весь час крутимося в замкнутому колі. Чи не прийшов час його розірвати?

Наша фракція нещодавно звернулася до Прем'єр-міністра України Віктора Януковича і голови Бюджетного комітету Верховної Ради Петра Порошенка з пропозиціями: записати у відповідному розділі проекту закону України «Про Державний бюджет на 2004 рік» таке положення: «Встановити, що надходження в Державний бюджет від сплати за спеціальне використання водних ресурсів і збори за використання вод для потреб гідроенергетики і водного транспорту (в обсягах, які перевищують передбачені в пропозиції № 1 цього закону) у повному обсязі направляють Державному комітету з водного господарства на виконання заходів Загальнодержавної програми розвитку водного господарства».

І насамкінець. За оцінками ООН, споживання прісної води у світі з кожним роком неухильно зростатиме. Що стосується нас, то ще кілька років байдикування — і ми справді перетворимо Україну на безводну пустелю.

**Ігор ШАРОВ,
народний депутат України,
керівник фракції
політичних партій
Промисловців
і підприємців України
і «Трудова Україна».**

АКТУАЛЬНО

Заява

парламентської фракції Соціалістичної партії України

В Україні склалася катастрофічна ситуація з хлібом. Незважаючи на оптимістичні запевнення уряду, який заявляє, що немає підстав для тривоги, що зерна буде зібрано достатньо для забезпечення продовольчих потреб держави та насіння для майбутнього врожаю, реально одержано зерна вдвічі менше прогнозованого — близько 14 мільйонів тонн, з них мізерна кількість придатна для посіву та випікання хліба.

Така ситуація — закономірний результат авантюрних кучмівських «реформ» на селі, насильницького впровадження чужих для українського села земельних відносин, знищення колективних господарств, розбалансування механізму формування державного резерву зерна, цінового диспаритету, здирницького енергозабезпечення. Спроби списати все на посуху не витримують критики і з головою видають недолугість аграрної політики режиму.

Соціалісти ще торік у вересні попереджали, що хліба в Україні не буде, що повсюдно владою робляться суцільні приписки для створення видимості благополуччя і перевиконання виробництва зерна. Ми попереджали також, що олігархи скористаються такою ситуацією для зниження ціни на зерно і масового вивезення його за кордон. Так і сталося. Селян обдирано більш як на сім мільярдів гривень, і саме таку суму поклали на свої рахунки спритники. А Україна залишилася без хліба, селяни без будь-яких ресурсів, обігових коштів для господарювання. Загострила ситуацію і та обставина, що елеватори і зернопереробні підприємства з рук влади за безцінь одержали «потрібні люди». Село потрапило в лещата не тільки зернової, а й фінансової та енергетичної кризи.

Той, хто сіяв і орав, опинився в дикому становищі, коли немає з чого спекти хліба, нічим заплатити за воду, світло, ліки, спорядити дітей до школи, обігрітися. Оце і є реальний результат аграрної реформи, тяжка соціальна плата народу за аграрні афери правлячого режиму Кучми.

Хлібну кризу в Україні посилює недорід у світі. На світових ринках різко зростає ціна на хліб. Український уряд не спромігся здійснити закупівлю хліба у власного виробника за прийнятними для селян цінами, пропонуючи їм набагато нижчу оплату зерна, ніж іноземним виробникам. Нині він безуспішно намагається виправити становище адміністративними методами, повернувшись до практики горезвісної продрозкладки.

За цих умов фракція Соціалістичної партії України вимагає від Президента й уряду вжиття невідкладних заходів для того, щоб відвернути продовольчу кризу в країні, запобігти ціновому вибуху. Для наповнення продовольчих запасів необхідно скасувати мито і податок на додану вартість на ввезення до країни зерна і продовольства, виділити необхідні кредити, мобілізувати на це фінансові ресурси Національного і комерційних банків. Ми не проти того, щоб Україна уже найближчим часом повернула Міжнародному валютному фонду його позики, але вважаємо, що частину валютних запасів треба нині використати для відвернення продовольчої кризи і зростання цін. Кожний район, область, місто, регіон повинні мати власні хлібні фонди. За умови світової хлібної кризи, на нашу думку, потрібно дотувати два або три найпопулярніші в народі сорти хліба, захистити селян, пенсіонерів та незаможні категорії населення через спеціальні дотації до соціальних виплат.

З хлібної кризи уряд, президентська команда, а передусім суспільство повинні винести суворі уроки. Головний із них: не можна, дбаючи про зростання прибутків олігархів, і надалі принижувати село, мордувати його безвідповідальними експериментами під виглядом реформ. Неврожай нинішнього року потрібно компенсувати врожаєм року наступного. Уряд повинен виділити під нього кошти для забезпечення посівної в повному обсязі, а це має перевищувати заплановані раніше принаймні вдвічі. Зернове виробництво треба поставити на рейки високих технологій, забезпечити його добривами, технікою, пальним. У зв'язку з цим вважаємо за потрібне припинити афери з продажем землі, оскільки це посилить розпад зернової галузі, призведе до її деградації та дискредитації України перед світом як житниці Європи.

Громадяни також мусять брати на себе відповідальність за те, кого вони обирають президентом, депутатом, чиїх вказівок дотримуються, чиїм коментарям вірять.

Хлібна криза висвітлила ще одну небезпечну тенденцію. Зрив посівної кампанії цього року буде використано для суцільного банкрутства господарств і фермерів, а отже, створюється підгрунтя для масового обезземелення селян, скупівлі землі і появи нових феодалів на селі, масового виведення землі з обороту і спекуляції нею, зубожіння селян, фактично веде до знищення села як колиски України, нашої древньої цивілізації.

Фракція Соціалістичної партії України звертає увагу всього українського суспільства на небезпечні процеси, які нинішній правлячий режим генерує в агропромисловому комплексі і які ставлять під удар продовольчу безпеку держави, посилюють руйнівні тенденції в країні, породжують економічні, соціальні, фінансові катаклізми, розхитують нашу державну незалежність, кидають в обійми ділків тіньового бізнесу. Соціалісти закликають парламент і уряд об'єднатися для відвернення цієї небезпеки, а народ України — стати на захист держави від аферистів усіх мастей, котрі знищують її продовольчий потенціал.

**Олександр МОРОЗ,
керівник фракції СПУ.**

Подайте професорові на науку...

Чому незалежність, на яку покладали так багато сподівань найкращі представники народу, його еліта — вчені, насправді виявилася химерою, що насміхається над ними — розумними, освіченими, мудрими? Чому вони стали непотрібні державі, викинуті на узбіччя життя і животіють нині на мізерні зарплати та пенсії? Чому незатребувані їхні знання? А якщо ці знання і затребувані, то оцінює їх наша незалежна держава до ганебного вбого.

Чому? Як вони взагалі живуть нині — вчені, доктори наук, професори? Запитайте в них, і ви почуєте чимало гірких слів не лише про злиденне їх існування, а й думки, які держава не підтримує фінансово. Це лише звучить гарно, що художник (читай — і вчений також), щоб творити, має бути голодний...

*Дискусію на ці теми «Голос України» розпочинає з роздумів професора з Херсона, доктора технічних наук **Валерія ЧУГІНА.***

Злидні в кишені...

Міністерство освіти України встановило однаковий оклад для всіх професорів, докторів наук, не враховуючи фактичний внесок кожного в науку й освіту. Він у 10 разів менший, ніж у Китаї, у 50 — ніж в Європі та в 100 разів менший, ніж у США. Найвидатніші інтелектуали там отримують 500 тисяч доларів на рік. Їхні імена є візитною карткою університетів, приваблюють абітурієнтів, які вважають за честь одержати освіту в таких вузах навіть за чималу плату.

А наша держава спроможна фінансувати лише зарплату виконавців. На сировину, обладнання, апаратуру грошей не дають. Засоби досліджень — на рівні «кам'яного віку». Наука як така не має національних кордонів, її результати належать людству! Саме тому здоровий глузд, почуття відповідальності перед наукою, бажання встигнути реалізувати ідеї, здатність створювати найновітніші технології змушують учених залишати Україну й створювати прибуток іншим державам. Адже злидні в кишені суперечать багатству в голові. Здатність генерувати ідеї в будь-яких умовах дана людині від Бога. Це особливий талант, і його як національне надбання корисно плекати. До 60—70 років ця здатність на основі досвіду проведених досліджень, роздумів досягає апогею і може принести максимальну користь людству, а конкретній державі — колосальний прибуток. Будьмо реалістами: ми можемо будь-якої миті піти з життя в інший світ. А яка користь від невисловлених і нереалізованих ідей?

Щоб принести прибуток, треба спочатку народити наукову ідею, а щоб її реалізувати, необхідні гроші для придбання сировини, обладнання, дослідницької контрольно-вимірювальної апаратури. В Україні ніхто не дасть грошей на цей початковий етап розробки кінцевого виробу. Усім грошовитим людям давай уже готовий продукт. Тож учені потрапляють в безвихідь: щоб отримати інвестиції, треба надати готовий продукт, а щоб його виробити, необхідні сировина та обладнання. Щоб їх купити, потрібні гроші. Чому найвигіднішний бізнес: 1:10 — вкладення грошей у науку — у нас практично на нулі?

Щоб розірвати зачароване коло, потрібні початкові інвестиції, але їх можна отримати лише під час особистого контакту професора із зацікавленим і грошовитим підприємцем, та й то за умови, що той має розум, здатність глибоко й перспективно мислити, цінувати інтелект генератора ідей, спроможний приймати самостійне (без демократії під назвою «Лебідь, Рак і Щука») рішення про інвестиції.

Учений? А хто це?

Брак елементарних умов для розробки фізичного продукту залишає можливість лише для розробки наукової ідеї (але тільки за письмовим столом!) на основі аксіоми: творець не може не творити. Про високий рівень наукових ідей наших учених свідчить «природний інтерес» за кордоном: наші висловлені й опубліковані наукові ідеї перекладають англійською, аналізують, оцінюють і успішно реалізують без нашого дозволу.

Але потрібно віддати належне не лише прагматичності, егоїзму, а й благородній діяльності зарубіжних організацій. За видатні роботи українських авторів висувають на здобуття срібних і золотих медалей, їм пропонують посади у вищих органах міжнародних дослідницьких організацій, їх запрошують на конгреси, їх біографії друкують у спеціальних збірниках. І все це на тлі цілковитого нехтування працею і принизливих умов життя вчених в Україні! Я знаю відомого за кордоном українського професора, в якого немає домашнього телефону, автомобіля, звичайно, також. А його представлено до нагородження золотими медалями в Англії та США, він отримав пропозицію бути співкерівником докторських дисертацій в університеті США, головою сесії Всесвітньої конференції. Від усіх пропозицій довелося відмовитися: грошей на квиток він не зміг зібрати.

Або: на останню наукову конференцію з композитів у США лише два інститути в Києві спромоглися профінансувати чотирьох доповідачів, тоді як Білорусь, Польща, Ізраїль забезпечили участь п'ятьох доповідачів, Чехія і Словаччина — вісьмох, Росія — десяти. Окрім того, успішно працюючи з цієї проблеми в дев'яти країнах світу, в конференції взяли участь 32 наші співвітчизники. Адже саме на міжнародних конференціях налагоджуються корисні контакти з колегами! Та й провідні фірми світу уважно стежать за найновішими ідеями, що подаються як доповіді на міжнародних конференціях. Практично безплатно вони знаходять висококласних фахівців у цій сфері діяльності й у потрібний момент пропонують їм найкращі умови для реалізації цікавих ідей.

Не бажаєте кредит

Цікаво, а як ставляться до професорів наші потенційні інвестори — крупні бізнесмени й банкіри? Чому досі не встановлено прибутковий контакт, корисний для обох сторін, для держави? Розглянемо деякі психологічні моменти цих стосунків.

«Новий українець» не змигнувши оком спроможний за вечір витратити 10 тисяч доларів у казино, але йому й на думку не спаде надати спонсорську допомогу вченому для проведення досліджень, закупівлі сировини, апаратури, участі в міжнародній конференції, в церемонії нагородження. За кордоном вважається нормальним вчинком: автор іде до банку та бере під ідею кредит. Який професор у нас братиме в борг велику суму? Чим він її забезпечить? Мізерною зарплатою? Який банк надасть великий кредит під голу наукову ідею?

Досвід переконує, що співробітники банків, фірм обгрунтовано (на перший погляд) вимагають від ученого заповнення стандартних даних з бізнес-плану: собівартість, ціна, прибуток, термін окупності, ринок збуту. Вони не бажають розуміти, що на такі запитання може відповісти лише розробник звичайного відомого продукту за трохи зміненою технологією чи з легко доступних матеріалів. Найзначущіші наукової ідеї не дають змоги відповісти точно на ці запитання. А саме такі новації забезпечують прибуток 1:10. Можна лише подивуватися начебто звичайному запитанню: «А який ринок збуту для вашого виробу?» Приміром, йдеться про необхідний виріб для армії, поліції, тобто про необмежений обсяг збуту продукту на багато років. Зацикленість на стандартному бізнес-плані, брак гнучкості мислення, небажання бачити далі власного носа вражають і засмучують.

Буде контакт

Як організувати контакт «учений—бізнесмен»? Дивує менталітет співробітників банків та фірм. Вони так само щиро, як і короткозоро вважають, що вчені мають ганятися за фінансистами. Тобі як відома прагматична думка: «Гроші мають робити гроші», згідно з якою обов'язок бізнесменів — шукати перспективні розробки вчених. Це вони мають шикуватися в чергу до вченого, пропонувати найприйнятніші для нього умови роботи та життя, заздалегідь казати про матеріальний свій інтерес до співробітництва. Коли рекомендують бідному професору шукати спонсора для своїх розробок, забувають про те, що він добре усвідомлює потужність і можливості свого мислення, цінність своїх ідей. Йому соромно і ганебно просити милостиню, маючи в голові та на руках вельми вигідні стосовно комерції розробки.

Потрібно налагоджувати вигідний контакт «професор—бізнесмен» на рівних партнерських умовах. Кому кого шукати простіше, зручніше? Тут треба мати на увазі ще одну типову рису одиноких, самодостатніх учених: вони скромні, сором'язливі, легко вразливі, вимагають ввічливого, делікатного поводження, їхні можливості в організаційному плані обмежені. Інша справа — бізнесмен: активний фізично, має штат виконавців, численні знайомства серед «корисних» керівників. Ось йому і карти в руки: шукай, але не просто професора (як і в будь-якому стані рівень «професорських знань та здібностей» істотно різниться), а професора з ім'ям, визнаного авторитета, якому можна довірити гроші.

За що платити

Коли бізнесмен звертається до професора по допомогу, то, природно, спочатку обіцяє пристойний гонорар. А яка звичайна реакція на рекомендації професорів наших бізнесменів? «Ви ж ще нічого не зробили, ви лише порадили. За що платити?» З'ясовується, знання, інформація з точки зору бізнесмена нічого не варті у грошовому виразі! Втім, коли вони звертаються по консультацію до юриста чи лікаря, то спокійно оплачують їхню працю заздалегідь, незалежно від майбутнього кінцевого результату (+,-).

Типовий також короткозорий погляд на професора лише як на професіонала у вузькій галузі знань. Повз свідомість бізнесмена, державного діяча проходить найцінніша якість ученого — здатність до глибокого мислення, відпрацьована роками методика аналізу поставленого завдання, що дає у підсумку його оригінальне й нестандартне розв'язання. Розумний і далекоглядний господар прийме на роботу професора з такою якістю розуму без будь-яких обмежень робочого дня лише для того, щоб іноді в потрібну критичну й відповідальну мить мати право на можливість порадитися з ним. Солідне місячне утримання професору нібито за очевидну «бездіяльність» окупиться сторицею під час прийняття бізнесменом несподіваного, нестандартного рішення проблеми, що його підказав професор, навіть якщо він професіонал у іншій сфері діяльності.

Шановні бізнесмени, банкіри, міністри, губернатори! Чи може хто-небудь із вас пригадати випадок, коли звертався по пораду до поважного вченого (не начальника і не лише в Києві)? А чи знаєте, до кого слід звернутися по консультацію під час прийняття рішення з якоїсь проблеми? Чи знають міністр, директор підприємства відомих учених хоча б у своїй сфері діяльності? Як можна приймати особливо значущі рішення, не цікавлячися їхньою думкою? А потім всі дивуються: це не врахували, цього не передбачили... Коли нарешті державні діячі зрозуміють невикористовувану істину: індустрія науки є рівноправна галузь народного господарства. Адже нині економіка країни не має цілої галузі! До того ж своєрідної, що поєднує величезний ризик і найвищу прибутковість (законну!) на основі вияву високого інтелекту...

Є ще й меценати...

Об'єктивна сучасна реальність нашої країни: бідна держава не в змозі з повітря фінансувати в належному обсязі ні охорону здоров'я, ні культуру, ні освіту, ні науку. Але ще в 30-ті роки І століття до нашої ери Гай з роду Цільніїв на прізвисько Меценат добре розумів важливість відомих інтелектуалів свого часу: філософа Марка Теренція Варрона, історика Тита Лівія, поетів Публія Вергілія Марона, Квінта Горація Флакка, створивши їм матеріальні умови для життя та творчості. В підсумку виграли всі: інтелігенти одержали можливість творити в гідних їх рівню матеріальних умовах, а Меценат став поважним і відомим громадянином, не посідаючи до того ж якихось посад.

Невже в Україні немає сильних, глибоко й перспективно мислячих осіб з правом самостійного вирішення питання про значні грошові інвестиції у вельми прибуткову, але ризиковану справу? А з чого почати? Звичайно, зі знайомства. Бізнесмену, банкіру, міністру, губернатору, директору слід дати можливість узяти до рук щорічний спеціальний довідник про вчених України (не про начальство) на кштат «Хто є хто», познайомитися спочатку заочно з коротким резюме про сферу діяльності, реальні заробітки, відзнаки, персональну філософію доктора наук, професора, академіка. Потім треба організувати особисте знайомство. Попереджаю: влаштовувати велелюдні з'їзди, наради марно. Бо поставлять нікому не потрібну позначку про начебто проведену роботу, а Її Величність Справу не реалізують...

Валерій ЧУГІН,
доктор технічних наук, професор.
Херсон.

Від редакції. Готуючи статтю професора Валерія Чугіна до друку, редакція, як завжди в таких випадках, погоджувала з автором деякі зміни та редагування окремих глав, заголовки. Від нього надійшла відповідь, яка, вважаємо, додасть ще певну інформацію до проблеми, порушеної у статті: «Одержав вашого листа. Згоден на публікацію у скороченому й відредагованому варіанті. Єдине, що бентежить, це слово «подайте» в заголовку. Я ніколи ні в кого нічого не прошу, бо моя гідність вище того. Принизливо вимовляти: «Подайте!» Я злидар у фінансовому плані, але багатий духом і розумом. Мені 65 років, живу на околиці Херсона вже впродовж 20 літ. Не маю телефону, газу, каналізації. Зате є свіже повітря! Щоправда, мені соромно перед колегами з США та Європи, коли я не можу повідомити їм номер домашнього телефону. Оскільки різниця в часі, приміром, з Америкою велика, то вони не можуть телефонувати мені на роботу. Намагаюся розв'язувати цю проблему з допомогою зятя. Спілкування електронною поштою здійснюю з інтернет-кафе на поштамті, тому перевіряти й надсилати повідомлення можу один-два рази на тиждень. Тож і вас прошу вибачити за затримку з відповіддю. З повагою, професор Валерій Чугін».

У редакції коментарів немає...

ФОТОФАКТ

У Болграді на Одещині реставрують один з найкрасивіших православних храмів області — Спасо-Преображенський собор, зведений 175 років тому.

Фото Олександра СЄРОГО (Укрінформ).

Щоб державні засіки повнилися зерном

Таке завдання стоїть перед Держкомрезервом, щоб успішно впливати на ринок зерна та інших продуктів

ДОСВІД

— Як повно в коморі, то й шапка набакир, — цими словами та щирою усмішкою зустрів нас голова державного підприємства «Хлібна база №88», що в Чутівському районі на Полтавщині, Анатолій Коваль. Це, між іншим, одна з найпотужніших хлібних комор нашої держави. Загалом в Україні з колишніх понад 600 зернозаготівельних підприємств державними, тобто тими, що входять до Держкомрезерву, залишилося всього 74. Саме вони мають стати стабілізаторами і регуляторами зернового ринку. Що ж робиться для того, щоб не повторилася нещодавня веремія з цінами на хліб та крупи, що набула політичного присмаку? Про це й попрохали розповісти керівника хлібної бази.

— Анатолію Івановичу, що збурило хлібний ринок і весь люд?

— Цьогоріч, як на біду, вимерзла майже вся пшениця —ото вам і причина, а точніше — лакмусовий папірець, котрий виявив усі негаразди на майже неконтрольованому ринку зерна. Либонь, достеменно ніхто не знав, що на ньому діється. Після врожайного минулого року гадалося всім, що засіки Батьківщини вщерть наповнені хлібом, а виявилося якраз навпаки. Навіть на деяких державних елеваторах через брак коштів було хоч мітлою мети. Наші млинці, та ще й зі сметаною, з'їли трейдери, а не селяни, адже тодішня ціна на пшеницю, якщо пам'ятаєте, була просто принизлива.

Однак ми не забували, що хліб — усьому голова. І хоч як важко було, заготовили його 90 тисяч тонн. А коли в Києві на початку червня у хлібних магазинах ушкварили гопака ціни, наша база відвантажила до столиці 20 тисяч тонн пшениці. Чимало зерна відправили до Кременчука. І як тільки в котромусь із регіонів України сутужно з хлібом, ми за рекомендацією керівництва Держкомрезерву негайно реагуємо конкретною допомогою. Вчасна інтервенція зерна дає змогу не адміністративними, а ринковими важелями регулювати ціни на хлібні вироби та крупи.

Нинішній рік показав, що таким підприємствам, як наше, з огляду на їх стратегічне значення, треба приділяти більше уваги. Це підтвердив і Прем'єр-міністр Віктор Янукович. Він пообіцяв виділити кошти для закладення зерна до держрезерву в обсязі, необхідному для повного задоволення потреб держави. Через неврожай заготуємо цього року третину власного зерна (порівняно з торішнім показником), але готові прийняти необхідну кількість російського та казахстанського хліба. Засипаємо на зберігання не лише пшеницю і жито, а й ячмінь, гречку, просо та інші культури.

Знаєте, як то кажуть, коли б не нещастя, не було б і щастя. Ситуація змусила об'єднувати зусилля. Маю на увазі тандем: державна зернова база — комбінат хлібопродуктів. Це дасть змогу не лише оперативно, а й значно економніше вирішувати гострі питання.

— А як нині справи з цінами на зерно?

— Не бачимо торішньої обдиралівки. Всі пропонують селянам за збіжжя досить високі ціни. Приміром, тонна ячменю коштує 570—580 гривень. І — добре, адже попереду в аграрників великі затрати — посівна, нелегка зима. Щоправда, у нас власна торгівельна політика: оголошуємо тендер і працюємо насамперед з тим, хто продає зернові за найнижчими цінами. Це тому, щоб у критичній для держави ситуації постачати хлібокомбінатам та млинам недороге зерно й утримувати прийнятні ціни на хлібну продукцію. Наші клієнти нічого не втрачають, навпаки — виграють, адже наша хлібна база пропонує таке розмаїття послуг і такі гарантії якості, котрі в регіоні не в змозі надати будь-яке інше підприємство.

Нині ще тривають важкі жнива. Зерно надходить на елеватор вологе, засмічене. Не в кожного є технічні можливості, щоб довести його до пуття, а при недбальстві дорогоцінне зерно може зіпсуватися за кілька днів. Ось чому везуть збіжжя до нас, де є всі види послуг. Доставляють і автотранспортом, і залізницею, з якою зв'язаний елеватор.

— Про які послуги ви кажете? В облдержадміністрації нам розповіли, що два з половиною роки тому, коли ви очолили підприємство, воно нагадувало комору з облізлими стінами та кількома тракторами-калічками. Люди не одержували зарплатні. А нині тут пахне не лише хлібом, а й європейським духом.

— Держкомрезерв змінив ставлення до своїх підприємств. Тільки за останні два роки вклали в будівництво, реконструкцію та технічне переоснащення бази 1,5 мільйона гривень. Тож сьогодні це — багатогалузеве господарство з широким спектром послуг: приймаємо, просушуємо і зберігаємо зерно, калібруємо насіннєвий матеріал. Збіжжя охолоджуємо до мінус 2—3 градусів, і таку температуру воно зберігає весь час. Навіть після тривалого зберігання зерно має такі кондиції, ніби щойно з поля. Воно не лежить на місці, весь час «подорожує» елеватором. А ще — комп'ютеризовані ваги, добре оснащена лабораторія, власні локомотивне депо і автопарк.

Наше підприємство хоч і є державним, та кошти, і не тільки на зарплату, заробляємо самотужки. Маємо чимале підсобне господарство: велику рогату худобу, поголів'я свиней. Діє пекарня, що видає по дві тонни хліба на добу, цех з виробництва вермішелей. Одне слово, живемо, як колись у небідному колгоспі. Хліб розвозимо по 19 торговельних точках у районну глибинку, де продаємо за фіксованою ціною — по 85 копійок за буханець. Значно дешевше, ніж на ринку, наші крупи, вермішель, олія.

Усе, чого вдалося досягти, — заслуга колективу фахівців високого класу, котрих ми збирали під своє хлібне знамено з усіх куточків області. Люди трудяться на совість, тож гріх було б не віддячити їм тим же. До того ж робимо це не за вказівкою, а від душі. Видаємо безвідсоткові грошові кредити на будівництво чи ремонт житла, навчання дітей, газифікацію тощо. На ділянках, де працювати важче, — безкоштовне молоко робітникам. А в нашій їдальні обід коштує всього одну гривню. Відпочити можна в сауні, а ще ліпше — у профілакторії. Тож соціальна сфера йде у нас в ногу з виробництвом.

— Нещодавно запроваджено так звані складські свідоцтва на зерно нинішнього врожаю. З чим це пов'язано?

— Це не просто чергова формальність. Серйозний документ з'явився у нас згідно з відповідним наказом Кабміну. Задля прозорості руху зерна. Завдяки свідоцтву будемо точно знати не тільки фактичну кількість зерна в державі, а й де воно лежить. А головне, всі ми маємо зробити серйозні висновки з гіркого хлібного уроку, щоб таке не повторилося і не потерпали прості люди. Як би цього не хотіли деякі політики і політикани.

Василь ПОНОМАРЕНКО.

Полтавська область.

На знімку: Анатолій Коваль.

Фото Анатолія БАСА.

АКТУАЛЬНО

Хліб — це не тільки людський, а й передвиборний чинник

Уряд так завзято взявся за адміністративні важелі керування, що фактично заблокував ринок продовольчого зерна. Торговці побоюються ввозити зерно на внутрішній ринок, передчуваючи, що воно може бути з різних і, найімовірніше, надуманих причин використане як державна власність. При цьому зерна на внутрішньому ринку стає дедалі менше, а уряд, як і раніше, намагається стримати зростання цін на хліб. Зрештою, це може спричинити відмову трейдерів профінансувати врожай майбутнього року в колишньому обсязі.

Можна припустити, що уряд зважиться на заборону експорту продовольчого зерна і всієї продукції рослинництва. Тоді підвищиться ризик порушення стабільності банківської системи, і аграрні господарства знову залишаться без грошей. Невиконання експортних контрактів здатне призвести до багатомільйонних збитків і штрафних санкцій. Через це аграрні господарства не тільки не погасять вчасно банківські кредити, а й в деяких випадках не зможуть повернути гроші взагалі. Навчені гірким досвідом банки можуть відмовитися фінансувати посівну кампанію наступного року. Отож дії уряду призведуть до того, що аграрії втратять і друге джерело фінансування — комерційні банки.

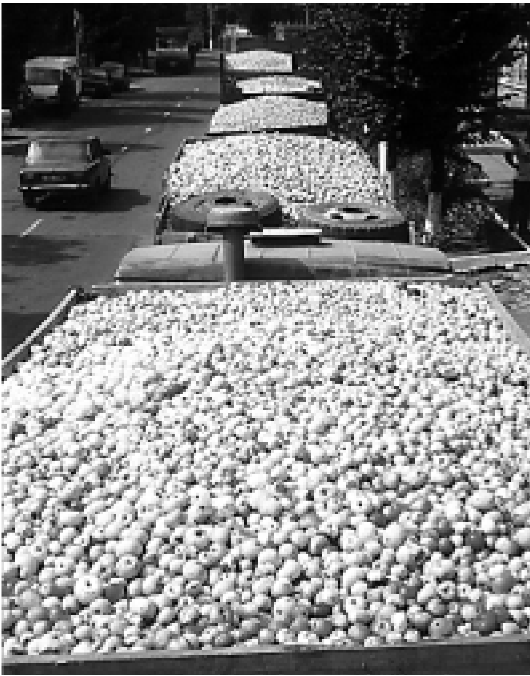
Урядові заходи боротьби з уявною продовольчою кризою створять сприятливе підгрунтя для значного посилення корупції та збільшення розкрадань із державного бюджету. Дотування ціни на зерно чи борошно замість адресних грошових виплат населенню створить тіньові канали розподілу бюджетних коштів. У середині технологічного ланцюжка виробництва хліба контролювати походження і використання зерна фактично неможливо, тому ціна зерна і борошна буде постійно завищена. Не допоможе і благий намір уряду утримувати ціну тільки на соціально значущі види хліба — батони, «Український» та ін. Тому не дивно, що ідея централізованої закупівлі хліба і дотування цін на хліб зумовлює нездоровий блиск в очах багатьох людей, причетних до ланцюжка «зерно—борошно—хліб».

Чому уряд не звертає уваги на такі серйозні підводні рифи? Певно, адекватно сприймати нинішню ситуацію на ринку зерна йому не дають можливості майбутні вибори. Йдеться про ланцюжок «ціна на хліб — настрої електорату». Прем'єр-міністр не раз заявляв про свою готовність зайняти крісло Президента, тому велика ймовірність того, що він вважає себе особисто відповідальним за збереження цін на хліб на попередньому рівні.

Але вже сьогодні скорочення ринку продовольчого зерна і можливе обмеження експорту фуражного позбавляє селян фінансових ресурсів. Адже за даними Всеукраїнського перепису населення 2001 року, у сільській місцевості проживає майже 16 мільйонів осіб, що становить близько 33 відсотки населення країни. Безумовно, така значна частина виборців може істотно вплинути на результати виборів. Залишаться селяни нині без грошей — зв'язок ціни на хліб і настроїв виборців виявиться нерозривним. А в такому разі вони ніколи не підтримають представників нинішньої влади.

Не дають уряду розібратися в ситуації на зерновому ринку і ті, хто вже бачить, як можна заробити на дефіциті зерна. Це чиновники, котрі одержують можливість використовувати бюджетні кошти в своїх особистих інтересах. Це — сильне лобі м'ясомолочної промисловості. Адже в разі заборони експорту продовольчої пшениці та іншої продукції рослинництва, аграрні господарства будуть змушені збувати вироблене на внутрішньому ринку. Внаслідок наповнення внутрішнього ринку фуражним зерном, ціни на цей товар істотно знизяться. Такий сценарій найвигідніший для виробників молока і м'яса, які в такому разі помітно знижують собівартість виробленої продукції. Але для пересічних споживачів досвід минулих років свідчить про те, що зменшення собівартості аж ніяк не означає зниження роздрібних цін. У 2002 році, приміром, низькі ціни на пшеницю не спричинили падіння цін на хліб. Отож, обмежуючи експортні поставки зерна, уряд лише збільшує прибуток окремих виробників м'ясомолочної продукції, але жодним чином не домагається зниження цін на хліб і хлібобулочні вироби.

Ігор ПАЩУК.

Яблучний рай на Буковині

Вервечка вантажівок з яблуками вишикувалася до Чернівецького олійно-жирового комбінату, який останніми роками, окрім основної продукції, опанував випуск яблучного концентрату, що йде на експорт у країни Європи.

Навіть на Спаса, який у нашому медовому та яблучному краї шанують по-особливому, до воріт підприємств з переробки плодів «Буковинапродукт», «Хотинфрукт» та ТзОВ прибували і прибували автомобілі, завантажені соковитими яблуками — цього року вони вродили на славу. Місцеві підприємства закуповують плоди по 20 копійок за кілограм, на чернівецьких базарах їх можна придбати по 80 копійок.

Як зауважив начальник управління сільського господарства облдержадміністрації Віталій Усик, цьогоріч природа щедро компенсувала селянам втрати на хлібі яблуками, грушами та виноградом. Шкода лишень, що садівники, як завжди, матимуть проблеми зі збутом гарного врожаю, якого колись вистачало для області і навіть для північних російських міст. З такою проблемою — величезним урожаєм томатів, перцю та огірків городники зустрічалися раніше, коли консервні заводи не змогли освоїти пропозицію, і на ринках області ціна, наприклад, на помідори, впала до 30 копійок, на огірки — ще нижче.

Сергій СУЛИМА.

Енергобезпека Закарпаття може стати реальністю

Уся життєдіяльність людства нерозривно пов'язана із споживанням палива та енергії. Ці проблеми особливо ускладнилися у другій половині XX століття. Саме ситуація в енергозабезпеченні зумовила пошуки шляхів скорочення енергозатрат, радикальних методів енергозбереження. Ця стратегічна мета стала одним із пріоритетів у розвитку економіки розвинутих країн.

Іван МИГОВИЧ

Завдяки цілеспрямованим зусиллям багато країн у енергоефективності добилися відчутних успіхів. Наприклад, у Франції за 1980-1998 роки питоме споживання енергоресурсів знизилося майже у півтора разу. Якщо в країнах ЄС виробництво хімічної продукції з 1985 по 2000 рік зросло більш ніж на 30 відсотків, то споживання енергії — лише на десять. Однак процеси глобалізації економіки, поглиблення співробітництва в різних сферах виробництва зумовили конкуренцію та труднощі, які викликають дедалі більшу тривогу. Бо раніше проблеми мали окремі господарюючі суб'єкти чи галузі. Нині ж для всієї економіки постало з усією гостротою завдання вибору ефективної енергетичної моделі, таких індустріальних та фінансових важелів, які допоможуть і нашій українській державі зайняти свою нішу в світовому поділі праці. При цьому передусім беруться до уваги енергоємність валового національного продукту; споживання енергії на душу населення, порівняне з виробництвом валового внутрішнього продукту (ВВП); повна енергоємність вироблених товарів та послуг.

Водночас в Україні за останні десятиріччя намітилася тенденція навіть до підвищення енергоємності ВВП. Споживання паливно-енергетичних ресурсів на одиницю ВВП нині в Україні у 25 — 9,5 раза перевищує аналогічні показники розвинутих країн.

Безперечно, досі дається взнаки і самовпевненість, що наша країна має потужний енергетичний потенціал, навіть порівняно з розвинутими економіками Заходу. Як свідчить аналіз, питома вага електроенергетики в загальному обсязі промислового виробництва в Україні становить до 15 відсотків. Найбільше електроенергії нині виробляють теплові електростанції (48%), атомні (45,5%), решту генерують гідроелектростанції. В загальному енергетичному балансі за рахунок використання органічного палива централізовано виробляється 92 відсотки теплової та електричної енергії.

Свої особливості мають проблеми енергозабезпечення у Закарпатті. Тут незначна кількість енергоресурсів виробляється на місцевих електростанціях. І водночас понад мільйон кубометрів деревини використовується на дрова, що у двічі перевищує її промислову лісосіку.

Усвідомлення неможливості швидкого розв'язання енергетичної проблеми спонукало місцеву владу з допомогою фахівців шукати реальний вихід із становища, опираючись на власні ресурси. Так, з урахуванням світового досвіду та аналізу наявних в краї можливостей вони запропонували систему рішень, об'єднаних в Енергетичній програмі Закарпатської області на період до 2015 року. Цей документ розроблявся науковцями за активної участі й підтримки місцевих органів влади та господарників.

Без перебільшення, Програма є першою спробою вирішення енергетичної проблеми в окремо взятому регіоні на основі підвищення енергетичної ефективності всього народногосподарського комплексу області та використання альтернативних джерел енергії — природних, відновних, екологічно чистих і дешевих енергоносіїв.

Як уже було сказано, область може забезпечити себе лише дровами із власних ресурсів, усі інші види палива одержує із-за її меж в обсягах, за ціною і в терміни, які пропонують постачальники, користуючись своїм монопольним становищем. Така практика не може тривати безнадійно довго.

■ ■ ■

Природний енергоресурсний потенціал річок Закарпаття сягає 1,2 млн. кВт., із якого використовується лише 35 тисяч, і то лише частково (0,3%).

■

На території краю в минулому діяли десятки самодіяльних і промислових енергогенеруючих об'єктів, які використовували потужності гірських річок, вітру для виробництва енергії. Чому в умовах кризи не відродити й не поширити цей досвід?

Для цього насамперед необхідно створити координуючий орган з представниками у містах і районах області. Його фахівці разом з держадміністраціями, керівниками господарств головні зусилля мають спрямувати на формування в області до 2015 року стабільного енергетичного комплексу — нової галузі, спроможної поступово замінити функції нинішніх паливно-постачальницьких компаній та взяти на себе відповідальність за цілковите забезпечення потреб області в енергії. Це реальне завдання на найближчі роки, його здійснення дасть можливість окрім того скоротити споживання, а найбільше — поліпшити раціональне використання паливно-енергетичних ресурсів, у двічі—тричі здешевити енергоносії, оздоровити екологічне середовище.

Відомо, що внаслідок географічних та природно-кліматичних особливостей Закарпаття, його рівнинні та передгірські райони потерпають від систематичних повеней. Це зумовлено тим, що ріки Закарпаття належать до басейну Тиси. Беручи початок у горах під час інтенсивних опадів вони формують паводки, чотири-п'ять з яких щорічно бувають сильними і руйнівними.

Природно-ресурсний потенціал нашого краю величезний. Достатньо сказати, що тут на 2,1 відсотка площі України припадає 15 відсотків гідроресурсів держави. Отже, водні запаси на одного мешканця у десять разів перевищують загальнодержавний питомий показник. Однак рівень їх використання незначний. Зокрема, нині діють лише три ГЕС — Теребле-Ріцька, потужністю близько 30 тисяч кВт, Оноківська та Ужгородська малі ГЕС (4,5 та 1,9 тисяч кВт). Хоча колись на території області функціонували десятки енергетичних об'єктів, залишки їх до цього часу збереглися в селі Березники на Боржаві, в селі Тарасівна (річка Терешул), у селах Тур'я-Ремети, Ставне, Усть-Чорна, Буштино, Великі Ком'яти та інших. Із врахуванням цього досвіду мають реалізуватися рішення щодо спорудження нових об'єктів гідроенергетики, де були б ураховані можливості комплексного використання водних ресурсів і поєднання його з противоповеневими заходами, рекреаційними програмами, рибогосподарськими, водопостачальницькими, екологічними та іншими проблемами.

На територію Закарпаття, розташовану в басейні Тиси, за рік у вигляді дощу та снігу випадає в середньому 10—12 куб. км води. Більше двох третин цієї водної маси під час повеней за 20-30 діб марно спливає за її межі, при тому завдаючи природно-господарському комплексу краю збитків у середньому на суму до 22 млн. дол. США щороку. У 1998 році втрати перевищили півмільярда доларів. Стихія забрала 18 людських життів. У багатьох місцях водозахисні споруди виявилися недостатніми по висоті, частина з них не витримала натиску водостоків і була зруйнована. За потужністю весняна повінь 2001 року була близькою до повені 1998 року.

Під впливом страху тоді й розпочався новий виток змагання з водною стихією — розширення і зміцнення водозахисних та водопропускних споруд за традиційною схемою. Багато фахівців вважає, і ми приєднуємося до них, що цей новий етап на 90 відсотків марне витрачання коштів. Бо при цьому, у ліпшому разі, вирішується лише одна проблема — захист від паводку, який може статися лише один раз на 100 років. Увесь інший час протягом десятиріч вкладені кошти не працюватимуть, залишається нерозв'язаним цілий комплекс проблем водокористування.

Тут напрошується загальний висновок: природний енергоресурсний потенціал річок Закарпаття сягає 1,2 млн. кВт., із якого використовується лише 35 тисяч, і то лише частково (0,3%).

Саме такі оцінки бралися до уваги під час розроблення Енергетичної програми Закарпатської області. Нагадаємо, що паливно-енергетичний баланс області на рік виглядає так: електрична енергія — 2,6 млрд. кВт годин, природний газ - понад 800 млн. куб. метрів, нафтопродукти — 670 тисяч тонн, у тому числі 530 тисяч тонн моторного палива, вугілля — 1,24 млн. тонн, дрова — 1,215 млн. куб. метрів.

Характерно, що майже всі необхідні Закарпаттю паливно-енергетичні ресурси надходять із-за меж області. Тут виробляється лише сім відсотків споживаної електроенергії та повністю задовольняються потреби в дровах за рахунок власних ресурсів.

Статистика досить точно дає змогу визначити потреби енергії у побуті населення. Загальна питома річна потреба в енергії коливається в межах 5500-6000 кВт-годин на душу населення. Внаслідок кліматичних особливостей та специфіки економіки норма споживання ПЕР у Закарпатській області менша загальнодержавного рівня у побуті на вісім—десять відсотків, а у виробничій сфері майже у півтора—два рази. Однак з урахуванням різних факторів загальна річна норма споживання енергії на душу населення становить: теплової енергії — 7500 кВт-г, електроенергії — 2500 кВт-годин. Отже на наявну кількість населення краю — 1 млн. 280 тисяч чоловік — на рік необхідно: теплової енергії — 9,75 млрд. кВт-г., електроенергії — 3,25 кВт-г. Для її виробництва необхідно витратити близько 4,7 млн. тонн умовного палива. Отже, річкова вода — найбільше багатство нашого краю. Реалізація цього завдання допомагла б вирішити найболючіші економічні та соціальні проблеми регіону. Найважливіші з них:

— стабілізація водного режиму за рахунок енергетичного та протиповеневого водоакумулювання в гірських районах. Це дало б змогу на околицях майже кожного гірського поселення, спорудивши на притоках річок, у місцях непридатних для іншого використання, систему акумулюючих водоймищ, створити значні запаси води загальним обсягом чотири—п'ять куб. км., які поступово спрямувати через ГЕС на виробництво електроенергії. Виникли б умови в деяких місцях для впровадження судноплавства;

— виключення з паводкових процесів квартального водозбору гарантує захист території басейну ріки від затоплень;

— створення розвиненої водної рекреації в гірській зоні та передгір'ї загальною площею до 200 кв. кілометрів;

■ ■ ■

На наявну кількість населення краю — 1 млн. 280 тисяч чоловік — на рік потрібно: теплової енергії — 9,75 млрд. кВт-г., електроенергії — 3,25 кВт-г. Для її виробництва необхідно витратити близько 4,7 млн. тонн умовного палива. Отже, річкова вода — найбільше багатство нашого краю.

■

— розвиток промислового рибництва;

— споруджені на базі акумулюючих водоймищ малі ГЕС сумарною потужністю понад 600 тисяч кВт. спроможні виробляти понад 4 млрд. кВт-годин електроенергії на суму до 160 млн. доларів США щорічно. За нинішнього обсягу споживання електроенергії в області — менше ніж 2 млрд. кВт годин;

— створення до 50 тисяч нових робочих місць тощо.

Безперечно, освоєння водних ресурсів річки Тиси та її притоків найефективніше і доцільніше здійснювати узгоджено, спільними зусиллями Закарпатської області, прилеглих територій Угорщини та Словаччини, насамперед у справі противоповеневого водорегулювання та зведення і використання генеруючих потужностей.

Як свідчать розрахунки спеціалістів, орієнтовний сумарний обсяг інвестицій перевищує півмільярда доларів США. Окремі об'єкти можуть мати вартість від кількох десятків тисяч до кількох десятків мільйонів доларів. Термін реалізації програми — від десяти до п'ятнадцяти років, а оптимальний термін окупності вкладених інвестицій, за комплексного використання водних ресурсів, два—три роки.

Не можемо не згадати і про соціальний аспект реалізації цієї частини Енергетичної програми. Під час спорудження об'єктів енергетики, водної та рекреаційної інфраструктури, забезпечення їх функціонування створюється можливість задіяти сьогоднішніх безробітних, створити значну кількість нових робочих місць на всій території області, передусім у найвіддаленіших її куточках. З другого боку, створення розвиненої мережі акумулюючих водоймищ на всій території області істотно вплине на стабілізацію водного режиму річок і оздоровлення клімату краю, надасть можливість регулювати проходження паводків, комплексно використовувати природний водно-ресурсний потенціал, розширити рекреаційні можливості Закарпаття.

Без сумніву, домінантним напрямком в енерговикористанні має стати ощадливість і застосування новітніх енергозберігаючих технологій. Енергетичною програмою передбачено до 2015 року за рахунок підвищення у два рази енергетичної ефективності господарювання скоротити споживання всіх видів ресурсів на половину, тобто 6,5 млрд. кВт-г на рік, іншу половину виробляти власними силами, використовуючи місцеві природні відновні енергоносії.

Для здійснення всього комплексу робіт з енергозбереження в регіоні потрібно мати систему науково-дослідних, аудиторсько-консалтингових, проектно-конструкторських, будівельно-монтажних, експлуатаційних організацій та виробництв, спроможних виготовляти необхідне обладнання, забезпечити наукове супроводження реалізації намічених заходів програми. Не обійтися також і без спеціальних координуючих підрозділів у місцевих державних адміністраціях, які покликані сприяти ефективності використання усіх видів ресурсів, допомогти підприємництву в реалізації довгострокової енергетичної політики, підтримати наукові розробки та інновації, стимулювати інвестиції та модернізацію виробничих фондів на основі енергозберігаючих технологій.

Майже 200 млн. куб. метрів природного газу передбачається заощадити, використовуючи для одержання теплової енергії на опалення і гаряче водопостачання природні відновні енергоносії: сонячне тепло, електроенергію, вироблену вітровими та малими гідроелектростанціями. У загальному підсумку, до кінця розрахункового періоду (2015 рік) народногосподарський комплекс області зміг би відмовитися від традиційного газового палива.

Але загальний успіх у реалізації Енергетичної програми цілком залежить від максимального використання місцевих джерел енергії. У цьому напрямку слід заохочувати діяльність господарюючих суб'єктів з впровадженням нових видів палива з тим, аби споживач міг виключити домінуючу роль якогось одного постачальника енергоносіїв, беручи до уваги лише ефективність та техніко-економічні розрахунки, створюючи умови для конкуруючих мереж або джерел енергії.

Іван МИГОВИЧ,
народний депутат України, доктор філософських наук,
Анатолій ПЕТРОВСЬКИЙ,
директор Закарпатського філіалу ДПІ «Львівський промбудпроект».

Чи потрібні країні національні компанії?

Має йтися не тільки про гроші, а про щось більше

Малий бізнес потребує державної підтримки, допомоги та опіки. У наші дні це сприймається як незаперечна істина.
Чомусь про середні та великі українські компанії згадують лише в загальному плані і обмежуються терміном «захист національного виробника», за яким зазвичай нічого немає. Адже всім зрозуміло, що захисту потребують пенсіонери та інваліди, малозабезпечені та багатодітні, національна культура та освіта. Але якого захисту потребує національний виробник, крім часто вживаних термінів на кшталт «знизити податкове навантаження», широкому загалу майже невідомо.

Щоб розкрити цю непросту тему, спочатку визначімося з дефініціями, що таке «національна компанія» та «національний виробник».

Як приклад, розглянемо харчову галузь України, продукція якої широко відома нашим громадянам. Серед величезного вибору продукції від різних виробників та торгових марок спробуємо класифікувати підприємства за кількома напрямами і свідомо не вводимо до цієї кваліфікації державні підприємства.

Перший тип: підприємство — імпортер, що не займається виробництвом в Україні, свою продукцію імпортує, внесок в економіку України обмежується сплатою обов'язкових податків та рекламними кампаніями чужих для нас торгових марок. Подібні підприємства є і з українськими засновниками, і підрозділи іноземних чи міжнародних компаній. Не наводитиму приклади, вони і так усім добре відомі.

Другий тип: підприємство — виробник, що є українським підрозділом міжнародної кампанії. Цей напрям потрібно розділити ще мінімум на два сегменти. Перший сегмент — підприємство, яке повертає прибуток у лоно материнської іноземної компанії, а в Україні обмежується розвитком та рекламою міжнародних торгових марок. Другий сегмент: підприємство — виробник, яке реінвестує прибуток у розвиток власного бізнесу в Україні, зокрема виробничих потужностей та національних торгових марок. Характерний приклад такого підприємства — ЗАТ «Крафт Фудз Україна», з торговими марками шоколад «Корона» та чіпси «Люкс».

Стосовно всіх українських підрозділів міжнародних компаній хочу зауважити — в будь-який момент материнська іноземна компанія може захотіти не тільки повернути витрачені нею кошти на попередні інвестиції, а й отримати прибуток. Цілком зрозуміло, що інвестиції для того і робляться, щоб потім отримати прибуток.

Третій тип: підприємство — виробник з українськими власниками. Цей тип теж треба розділити щонайменше на два сегменти згідно з існуючою практикою розподілу отриманого прибутку власниками підприємства. Перший сегмент: підприємства всілякими засобами виводять гроші із власного бізнесу, ховають в офшорах тощо, не розвиваючи власних торгових марок. Другий сегмент: підприємство інвестує всі зароблені кошти у розвиток виробництва, власних торгових марок та головне — власних працівників, підвищуючи їхній професійний рівень.

Не засуджуючи, але і не виправдовуючи представників першого сегмента (їхня бізнесова поведінка може диктуватися елементарним страхом), все ж таки вважаю справжньою «наці-

■ ■ ■

«Національні компанії» мають бути переконані, що держава завжди на їхньому боці. Як у цьому переконаний американський «Форд» чи голландський «Філіпс».

■

ональною компанією» ту, власники та керівники якої, незважаючи на всілякі політичні чи економічні катаклізми, працюють, розвиваючи виробничі потужності, поліпшуючи добробут власних працівників та торгові марки. Зазвичай суспільна роль подібних компаній не обмежується чесною сплатою податків, вони самі знаходять додаткові навантаження, допомагаючи національній культурі, спорту, соціально незахищеним верствам населення.

Тому для мене немає жодного сумніву, які підприємства є «національними компаніями» і чому їх повинна підтримувати держава. Йдеться не про вибіркову підтримку. Зрозуміло, що ми не можемо перенести нашу досить розмиту класифікацію на податкове законодавство та запропонувати запровадити для «національних компаній» якісь пільги.

Річ зовсім в іншому. «Національні компанії» мають бути переконані, що держава завжди на їхньому боці. Як у цьому переконаний американський «Форд» чи голландський «Філіпс».

У часи глобалізації ринків, початку та розвитку діяльності міжнародних корпорацій на ринку України підприємства відчувають величезний брак ресурсів для повноцінної конкуренції. Насамперед це відбувається через дискримінацію національних виробників, через невиправдано тяжкий податковий тиск, постійні зміни правил гри, через непрозору систему ведення бізнесу та, власне, ту мораль, яка сьогодні панує в нашій державі.

Українські компанії з обмеженими власними ресурсами через надзвичайно високі податки не мають змоги розвивати власні підприємства, власні торгові марки, а головне — знаходити ресурси для підвищення кваліфікації власного персоналу. За таких умов неможливо побудувати стратегічну модель перетворення української компанії на міжнародну, в яку, наприклад, переросла фінська «Нокіа», випередивши всіх своїх світових конкурентів. Наші внутрішні закони не дають такої змоги — бути конкурентоспроможними на світовому ринку, не лише наздоганяти, а й переганяти кращі світові компанії, бути мобільнішими та гнучкішими.

Нині міжнародним корпораціям та нашим російським конкурентам навіть не обов'язково створювати власні виробництва на території України. Вже кілька років, як намітилася тенденція започаткування та розвитку виробничих підрозділів міжнародних компаній на території Росії, з якою ми маємо Договір про вільну торгівлю та імпорт готової продукції до України. Як приклад, тільки в харчовій галузі можна назвати французьку компанію «Данон», англійську «Кедбері», американську «Марс», які мали бізнесові плани розпочати виробництво продукції в Україні, але побудували фабрики в

■ ■ ■

Наші внутрішні закони не дають такої змоги — бути конкурентоспроможними на світовому ринку, не лише наздоганяти, а й переганяти кращі світові компанії, бути мобільнішими та гнучкішими.

■

Росії та імпортують готову продукцію на наш ринок.

Росія, яка є нашим головним конкурентом у Східній Європі з залучення інвестицій, має ліберальніше законодавство. Цей чинник є одним із головних для залучення інвестицій. Тому українські підприємства втрачають не лише власний ринок, вони втрачають власну привабливість на ринку інвестицій, а отже, і власну номінальну та фактичну вартість.

Якщо ж Україна проковтне підготовлений в Москві новий інтеграційний проект та ввійде до Єдиного економічного простору, то, враховуючи різницю між Україною та Росією в цінах на енергоносії, масштабність російського ринку та вищі доходи російських громадян, ми самі поховаємо будь-які надії на залучення серйозних інвестицій. За цієї ситуації наша держава не отримає ні робочих місць, ні податкових відрахувань. Навіть податок на додану вартість, навколо якого точиться стільки дискусій, повністю залишається в іншій країні, з якою ми маємо відповідні міжнародні договори.

На сьогодні в Україні податки відіграють лише фіскальну роль, при цьому ігнорується основна функція податків —стимулювання підприємницької діяльності. За таких умов основній масі підприємств економічно невигідно показувати реальну величину прибутків. Привабливішими для них є тіньові методи економічної діяльності та ухилення від сплати податків, що й набуло значного поширення в Україні.

Збільшення податкового тиску призводить до збільшення втрат виробництва, зростання цін, втрати конкурентоспроможності з іноземними товарами і, як наслідок, зменшення податкових надходжень до бюджету. Збільшується кількість неплатоспроможних та збиткових підприємств, їхнє місце на українському ринку посідають іноземні конкуренти. З тих самих причин наші підприємства втрачають ринки в інших країнах. Якщо держава не виконує своїх обіцянок стосовно повернення податку на додану вартість експортерам, то навіщо його взагалі збирати? Тим самим підривається довіра експортерів до держави, а українські підприємства змушені відмовлятися від стратегічних завдань на зовнішніх ринках.

Україна має йти шляхом створення свого національного капіталу, своїх національних великих компаній. Національний капітал буде присутній у власній країні завжди, і саме він створить стабільність, і забезпечить зростання надходжень до бюджету в разі відповідного ставлення до нього з боку держави. Хочу підкреслити, лояльності та підтримки потребують не окремі представники бізнесової еліти України, які є одним цілим із її владою, а всі національні компанії.

Неортодоксальний приклад: нещодавно міжнародна корпорація «Нестле» хотіла викупити найбільшого американського виробника шоколаду «Хершей Фуд». Урядові інституції не дали на це згоди, мотивуючи тим, що «Хершей Фуд» є національним надбанням американського народу. Йшлося аж ніяк не про гроші, а про щось більше. Я хочу, щоб мене правильно зрозуміли. Я зовсім не проти іноземних інвестицій. Я — за інвестиції, там, де вони очікувані, там, де вони потрібні. Але ми повинні мати щось своє. Адже «Хершей Фуд» не був і не є збитковим підприємством, він і нині успішно працює на свою країну!

Олександр СЛОБОДЯН,
народний депутат України, член Комітету ВР з питань економічної політики, управління народним господарством, власності та інвестицій.

АКТУАЛЬНО

Проти нагнітання напруженості

На цьому наголошують у своєму зверненні на адресу Президента України, Голови ВР та Прем'єр-міністра представники творчої інтелігенції столиці, стурбовані «нагнітанням окремими політичними силами у засобах масової інформації соціальної напруженості у місті Києві навколо посади міського голови Олександра Омельченка».

«У місті, — переконують відомі діячі культури і мистецтва України, — створено нормальні умови для розвитку національної культури і мистецтв, для підтримки культури інших національностей, які мешкають у столиці. Галузь культури міського підпорядкування працює стабільно, забезпечується статутна діяльність творчих колективів, ведеться планова робота із зміцнення матеріально-технічної бази мистецьких закладів і відкриваються нові. Тільки цього року, наприклад, після капітальної реконструкції та реставрації відкрито майстерню театрального мистецтва «Сузір'я» і першу чергу Київського драматичного театру «На Подолі».

І це ще одне свідчення того, що Олександр Омельченко на посаді міського голови виправдовує довір'я багатотисячного загону виборців, які працюють у галузі культури і мистецтва, сказано у зверненні.

Австрійці запрошують

Побувавши у Львові, Івано-Франківську та Чернівцях, делегація Асоціації австрійських міст зупинилася у Києві.

Серед гостей — президент віденського ландтагу пан Йоган Рьомер, генеральний секретар Асоціації пан Крістін Прамбьок, депутати місцевих органів самоврядування австрійської столиці та інших міст країни.

У Львові австрійські депутати ділилися досвідом із збереження архітектурних середовищ історичних міст, в Івано-Франківську — з проблем зміцнення малого та середнього бізнесу задля розвитку міста, у Чернівцях — з питань соціальної політики та управління багатоетнічним містом.

За «круглим столом» у Київраді гості розповіли, які вимоги ставляться до місцевого самоврядування для вступу до Європейського союзу. Адже стратегічна мета України — також прагнення стати членом європейської спільноти, куди Австрію прийняли ще 1995 року.

Пан Крістін Прамбьок повідомив, що при ЄС створено робочу групу Асоціації міст країн — членів Європейського союзу, яка допомагатиме і передаватиме досвід містам країн, що планують увійти до Європейського союзу, і запросив представників України до співробітництва з цією робочою групою. Міському голові Олександрові Омельченку передано запрошення відвідати Відень.

З Києва австрійська делегація вилетіла до Криму. В Ялті гості обміняються досвідом з розвитку туризму та забезпечення привабливості міста для туристів за допомогою інвестиційних проектів.

Анатолій КАРАСЬ.

ФОТОФАКТ

У Луцьку почав працювати центр реабілітації «Надія» для дітей з особливими потребами.

Фото Миколи КОМАРОВСЬКОГО (Укрінформ)

Про що не писав Геродот...

Земля застугоніла під кінськими копитами, а курява здійнялася до неба і перемішалася з димами від степових пожеж. Скитське військо відступало на схід, за ним грозовою хмарою на відстані одного денного переходу сунули завойовники-перси. Мирне населення прямувало в безпечні місця на півночі, до правічного прихистку — Холодного Яру. Події розгорталися 512 року до нашої ери, тобто дві з половиною тисячі років тому...

Чим скити не догодили сусідам?

Що завело персів так далеко від батьківщини шукати воєнного щастя? Вважалося, ніби вони прийшли відплатити скитам за руйнування, завдані сто років перед тим в іранських землях. А тут ще й дочка скитського царя Іданфірса відмовила в шлюбі цареві перському Дарієві Першому. Це були, так би мовити, політичні передумови війни. Однак справжня її мета була дещо іншою. Перси у майбутньому планували масштабну боротьбу з Грецією, а тому хотіли забезпечити собі надійний тил, змиривши назавжди войовничого ймовірного противника. Дарій мав ще на меті забезпечити свою величезну імперію зерном, якого можна було в достатку захопити у Північному Причорномор'ї, а з часом стати монополістом у сфері продовольства. Та й жага заволодіти скитським золотом відігравала не останню роль...

Через міст, збудований на Дунаї, перси вдерлися у Велику Скитію. Як же повелися місцеві, зачувши, що грізний ворог іде на них? Перш за все — почали шукати союзників. Підтримати їх погодилися східні найбільш віддалені сусіди — савромати, будини, гелони. Ближчі відмовилися: мовляв, нехай скити самі гасять пожежу у своєму домі. Важко сказати, чому трапилося так. Можливо, сусіди боялися нападників, а може, панівне плем'я їм добряче залило сала за шкуру...

«Батько історії» дещо перебільшував

Персів було значно більше, ніж скитів, твердить Геродот, котрий через кілька десятиліть потому писав, ніби Дарій привів 700-тисячне військо. Інший історик, Ктесій, повідомляв про 800 тисяч персів. Однак ці дані вочевидь завищені.

На думку багатьох дослідників, Дарій привів не більш як 100 тисяч і не менш як 70 тисяч воїнів (бо за меншої їх кількості намір підкорити могутніх і войовничих скитів був би просто нереальним).

Яке ж військо протистояло завойовникові? За підрахунками Інституту соціально-економічних проблем АН СРСР, загальна чисельність скитів на той час становила від 6,2 до 13 мільйонів осіб. Утім, цифри ці не слід сприймати з цілковитою довірою. Раніше ми дійшли висновку, що у війні брало участь майже 100 тисяч персів, важко собі уявити, щоб шість мільйонів людей утікали від 100 тисяч чужинців.

Стратегія і тактика були бездоганними

Наш опис торкнеться подій багатовікової давності, і тепер для відтворення їх доводиться спиратися на повідомлення Геродота, Страбона, а також багато в чому покладатися на власні логіку та інтуїцію. А вони нам підказують, що Центральне Правобережжя, вкрите в давнину лісами (так свідчить карта грунтів), саме й було тим прихистком, куди б мало вдатися, шукаючи порятунку, населення причорноморського скитського степу. З усієї Скитії повзли валки біженців, табуни коней, отари овець. Синюха, Інгул, Інгулець вказували напрямок руху — на північ. Простежимо тепер шляхи відступу військ. Скити рухалися торгово-кочовими дорогами. Їх наздоганяли перси. Увесь час скити витримували відстань в один денний перехід (майже 40 кілометрів за теперішніми мірками). У Геродота сказано, що шлях персів починався від Дунаю трохи вище гирла і тягнувся до Волги — до її найближчої точки в районі нинішнього Волгограда. Це місце на Волзі, як і місце переходу персів через Дунай, було вузлом у торгово-кочовій системі тодішніх шляхів.

У роботі К. Емлика «Транспортные пути античного Северного Причерноморья» досліджено і вказано місця древніх переправ і бродів через ріки цього району. Якщо з'єднати прямими лініями названі вище вузлові точки з переправами на Дніпрі, то матимемо неймовірний результат: броди на менших ріках — Дністрі, Південному Бузі, Інгульці, Сіверському Дінці знаходяться на цих прямих.

Розглянемо кілька варіантів руху військ від Дунаю до Волги і назад. Напрям цього руху цілком залежав від скитів, які відступали. Сили персів тяглися за ними, не маючи змоги звернути вбік, бо тоді по них могли завдати удару з двох боків (скити розділилися на два загони, котрі рухалися паралельно, на відстані 50 кілометрів між собою). Припустімо, що скити обирали найкоротший шлях до Волги. Тоді він проляже: Дунай — Дністровський лиман — (Миколаїв) —(Нікополь) — Воровський перевіз — (Калач-на-Дону) —Волга. Якщо зіставити наведений шлях із картою археологічних розкопок, побачимо, що він проходить через скитські поселення і могильники на Дніпрі. Навряд чи хотіли скити, щоб вороги пройшли саме там.

Головні сили скитів під рукою царів Іданфірса і Таксакиса відходили від місця, де нині Первомайськ (Миколаївська область), долаючи територію нинішніх Новоукраїнського, Компаніївського, Новгородківського, Петрівського районів Кіровоградської області. Інгул перейдено було на місці Інгуло-Кам'янки, Інгулець — поблизу теперішнього Петрового. Ці загони також виходили до переправи, де нині Дніпропетровськ, але випереджаючи персів на один денний перехід. Ще один загін скитської кінноти під командуванням царя Скопасиса відійшов від переправи, де тепер Вознесенськ, до місця нинішнього Запоріжжя.

Жага заволодіти скитським золотом відігравала не останню роль... Через міст, збудований на Дунаї, перси вдерлися у Велику Скитію

Форсувавши Дніпро і вийшовши до Волги, скити, а за ними й перси, повернули назад через землі савроматів до будинів. Геродот повідомляє, ніби будини мали укріплені дерев'яні міста, одне з яких, покинуте жителями, перси зруйнували. Столиця земель Гелон (десь у районі теперішнього Харкова) також мала дерев'яні укріплення. Це свідчить про те, що будини жили в лісах. Скити рушили через поселення племен, які не увійшли в антиперську коаліцію. Логічно припустити, що скити не ризикували заглиблюватися далеко, бо місцеві жителі могли зустріти їх як ворогів. Потрапити під удар з двох боків скити не хотіли. Крім цього, скити не бажали заглиблюватися у ліси, де їхні кінні загони, такі рухливі на відкритих просторах, втрачали всі свої переваги. Отже, події розгорталися на межі лісу і лісостепу, на відкритих землях.

Зворотний шлях проліг, зачепивши після будинів племена меланхленів, андрофагів, неврів та агафірсів, від Волги маршрутом через теперішні Калач, Ізюм, Полтаву, Канів, Гайворон. У проміжку шляху від будинів до меланхленів перси не витримали напруження і вирішили відпочити у поспіхом збудованому укріпленому таборі. Геродот вказує, що табір був «на річці Оар», про місцезнаходження якої думки вчених розходяться. Згідно з наведеним тут маршрутом, річку Оар можна ототожнити з Ворсклою, табір тоді буде в районі Полтави. Хоча за Оар можна прийняти і Мерло, Орчик або Оріль. Скити, готуючись до вирішальних дій, прагнули якнайдовше затримати персів у своїх землях, за можливості — аж до зими. Тому, спрямувавши персів за головними силами в напрямі нинішнього Канева, загін Скопасиса через умовні Кременчук і Вознесенськ помчав до Дунайського мосту, щоб зруйнувати його і «зачинити мишу в пастці». Двадцятитисячний кінний корпус через 40—45 днів від початку воєнних дій знову перетнув наші степи, пройшовши територією нинішніх Світловодського, Онуфріївського, Олександрійського, Кіровоградського, Компаніївського і Бобринецького районів, подолавши за три дні 180-кілометрову відстань. Зупинились на відпочинок там, де нині Нова Прага та Губівка на Інгулі. Проте можна припустити і зупинку на місці теперішнього Кіровограда (замість Губівки).

Геродот повідомляє, ніби будини мали укріплені дерев'яні міста, одне з яких, покинуте жителями, перси зруйнували. Столиця земель Гелон (десь у районі теперішнього Харкова) також мала дерев'яні укріплення

Міст скитам не вдалося зруйнувати, бо сильна охорона із найманців-греків не допустила цього. Молодий запальний Скопасис, якому не до душі була тактика відступу і який, можливо, був ініціатором рейду до Дунаю, одержав хороший урок військового вміння. Далі цей корпус, після повернення від мосту, мав би зосередитися там, де нині Первомайськ, щоб спільно з основними силами розгромити персів на тутешній переправі. Це й стало б заключним акордом великого степового протистояння... Всі пункти прийнятого спочатку плану були здійснені, залишався цей, останній.

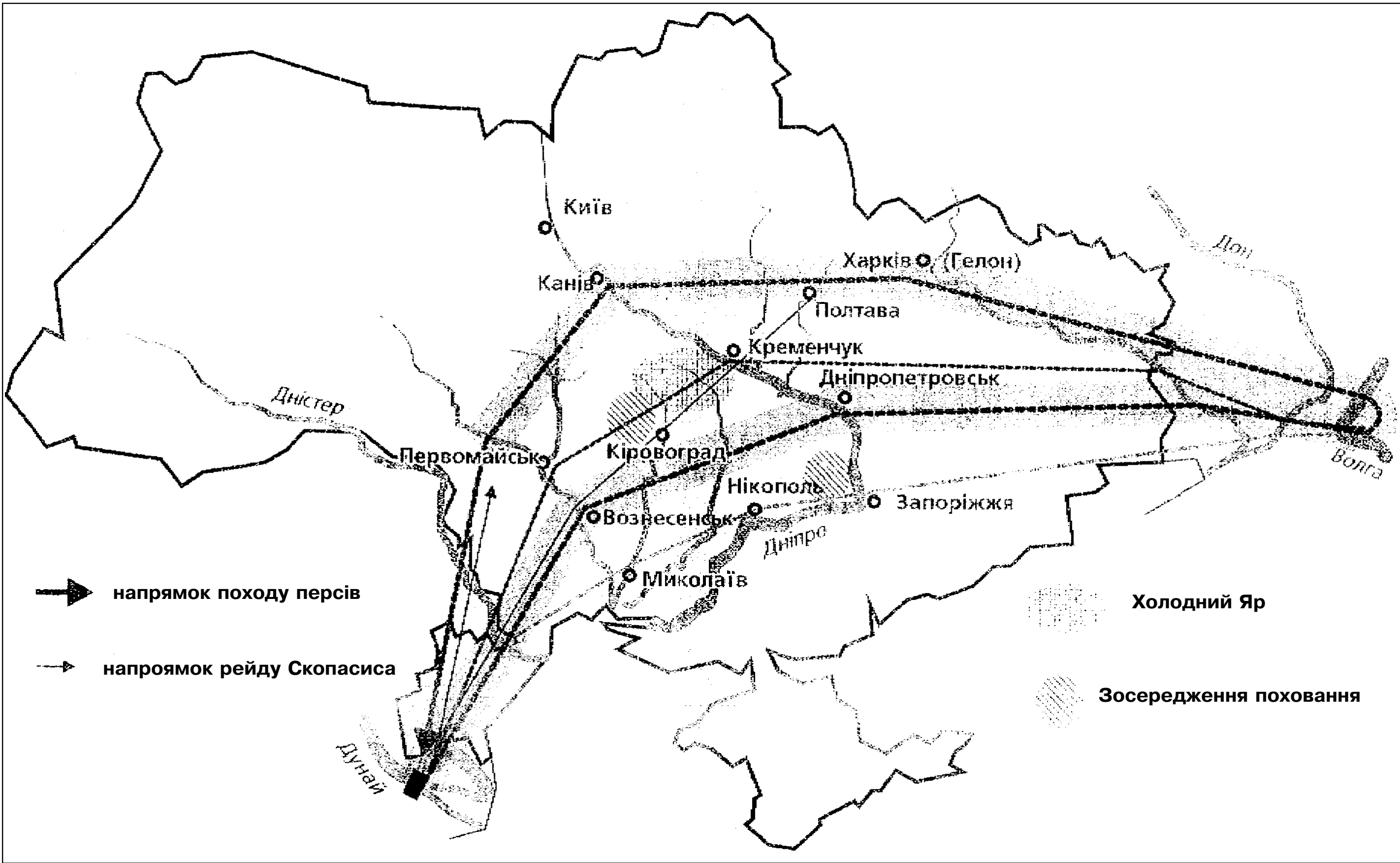
Перси застосували психотропну зброю?

Поки Скопасис зі своїм корпусом виконував завдання, Іданфірс та Таксакис примусили персів знятися зі стоянки в таборі на р. Оар і знову втягли їх у погоню. Рухалися до Дніпра, щоб переправитися в Каневі з виходом на Правобережжя. Холодноярський і Чорний ліси знову залишилися осторонь основного театру дій, а ті, хто там переховувався, були у безпеці. Тепер скити мчали до місця, де нині Гайворон, перси — за ними. Перейшовши Південний Буг, господарі тутешніх степів завернули у напрямі Первомайська, сподіваючись заманити сюди ворожі загони і тут, із прибулим від Дунаю Скопасисом, доконати агресора. Може, перси розгадали ці плани (чи ще раніше зрозуміли безперспективність виснажливої погоні). Тому, коли скити повернули ліворуч для нового витка, перси посеред ночі, залишивши вогнища, покинувши обози й поранених, почали втечу до рятівного Дунаю. Введені в оману скити втратили час, а перси тим часом загубилися в неозорих просторах. Вони підійшли до стратегічного мосту не через 60 днів, як збиралися на початку експансії, а трохи пізніше. За цей час було подолано відстань у 2700 кілометрів, війна закінчилася безрезультатно. Перси не змогли завоювати Скитії, а скити не встигли остаточно перемогти загарбника.

Додамо до сказаного: ми звикли вважати нинішні досягнення за найвищу вершину людського генія. Але, згідно з джерелами, потреби тодішнього загалу, зокрема, у військовій сфері, зумовили такий розвиток, який не поступається нинішнім досягненням. Наприклад, уже згаданий відрив персів від скитів під Гайвороном мав такий вигляд. Перси, звідкілясь знаючи про сноді йність інфразвуку, виготовили велетенські бубни і, б'ючи в них, викликали загальний сон у скитському війську. А самі якимось чином убезпечились від того. Що й допомогло їм втекти.

Можна позаздрити древнім у знанні психотропних речовин. Розвідник-зв'язковий одержував розвіддані, перебуваючи під дією певних трав'яних настоїв. За звичайних обставин геть забував їх. Діставшись до своїх, під дією інших рослинних екстрактів знову відтворював записане у підсвідомості. Або, скажімо, таку річ, як нанесення зображення (карти, схеми) на мініатюрну золоту пластинку та подальше вшиття її в тіло шпигуна для переправлення, інакше, як високими технологіями, не назвеш. Такими ото «дикими» були наші пращури...

Леонід БАГАЦЬКИЙ,
краєзнавець.

Карта-схема театру воєнних дій, описаних Геродотом

ОГОЛОШЕННЯ

Господарський суд Автономної Республіки Крим (95001, м. Сімферополь, вул. К. Маркса, 18) Постановою від 29.08.2003 р. (справа № 2-6/3861-2003 р.) визнав банкрутом Управління житлово-комунального господарства м. Євпаторії (97400, м. Євпаторія, пр. Анни Ахматової, 21, ОКПО 03347968, п/р 26004260620011 в ЄФ КБ «Приватбанк», м. Євпаторія, МФО 384566) та відкрив ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено Тамашова Олександра Георгійовича, ліцензія арбітражного керуючого від 22.10.2001 р. № 249633, м. Євпаторія-12, а/я 24, 97412.

ТОВ «КОМПОМЕД»

(код ЄДРПОУ 31776879, свідоцтво про реєстрацію видане Печерською РДА м. Києва 09 листопада 2001 року за № 29836; місце знаходження: 01042, м. Київ, вул. Патріса Лумумби, б. 21, кв. 416) сповіщає про свою ліквідацію. Претензії приймаються протягом 2-х місяців. Тел. 247-90-82.

Приватне підприємство «Р. Т. М. Лайн»

ідентифікаційний код № 31778970, зареєстроване Святошинською РДА м. Києва під № 10146 від 22 листопада 2001 року, повідомляє про свою ліквідацію.

По всіх питаннях звертатись за телефоном № 4925671.

Филиал ГХУ Агентства во вопросам банкротства в Донецкой области и управляющий санацией Донецкого государственного завода «Старт»

сообщает о проведении конкурса по продаже активов. На конкурс выставляются активы, расположенные по адресу: г. Донецк, ул. Новосенная, 78: 1. Здание штамповочного цеха, площадь — 685,2 кв. м., 1947 г., начальная цена продажи —62301,00 грн. без НДС, гарантийный взнос — 3115,05 грн. 2. Здание столярного цеха и РСУ, общ. площадь —342,8 кв. м., начальная цена продажи — 24903,00 грн. без НДС, гарантийный взнос — 1245,15 грн. 3. Нежилое встроенное помещение сварочного цеха, 1957 г., площадь — 761,7 кв. м., начальная цена продажи — 74203,69 грн. без НДС, гарантийный взнос — 3710,18 грн. 4. Нежилое встроенное помещение механо-сборочного участка, площадь — 340,7 кв. м., начальная цена продажи — 26456,71 грн. без НДС, гарантийный взнос —1322,84 грн. 5. Нежилое встроенное помещение сварочного цеха, 1957 г., площадь — 120,7 кв. м., начальная цена продажи — 11758,42 грн., гарантийный взнос — 587,92 грн. 6. Нежилое встроенное помещение механо-сборочного участка, площадь — 366,2 кв. м., начальная цена продажи — 28436,89 грн. без НДС, гарантийный взнос — 1421,85 грн. 7. Здания административного корпуса и склада готовой продукции, 1957/69 г., общ. площадь — 787,2 кв. м., начальная цена продажи — 76238,00 грн. без НДС, гарантийный взнос — 3811,90 грн. Гарантийный взнос в размере 5% от начальной цены реализуемого имущества, регистрационный сбор для регистрации участников конкурса — 17 грн., перечисляются на р/сч. 260077397 в ДОД АППБ «Аваль», г. Донецка, МФО 335076, ОКПО 26252727, Филиал ГХУ Агентства по вопросам банкротства в Донецкой области. Для участия в конкурсе необходимо подать письменную заявку и конкурсное предложение организатору конкурса — Филиалу ГХУ Агентства по вопросам банкротства в Донецкой области, по адресу: г. Донецк, пр-т Комсомольский, 8. Срок подачи заявок 25 календарных дней со дня публикации в газете по 03 октября 2003 г. включительно. Заседание конкурсной комиссии состоится после 30 календарных дней со дня публикации информации 09 октября 2003 г., в Филиале ГХУ Агентства по вопросам банкротства в Донецкой области по адресу: г. Донецк, пр-т Комсомольский, 8 в 11.00 час. ***Справки по телефонам: 385-39-52.***

Постановою господарського суду Кіровоградської області від 15.08.2003 року по справі № 10/50 визнано банкрутом сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю «Дружба» (с. Солгутово, Гайворонського району, Кіровоградської області) та відкрито ліквідаційну процедуру даного підприємства.

Ліквідатором призначено Христенко Вадима Васильовича, ліцензія серія АА, №249793 від 19.10.2001 року, (26028, м. Кіровоград, вул. Героїв Сталінграду, 4, к.9, тел. (0522) 55-16-41, 24-88-71).

Господарський суд Запорізької області (69001, м. Запоріжжя, вул. Тюленіна, 21) порушив справу № 20/69 від 28 серпня 2003 року про банкрутство комунального підприємства «Василівський міськводоканал» (71600, Запорізька область, Василівський район, м. Василівка, вул. Приморська, 29, код ОКПО 31880761).

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Моісеєва Юрія Володимировича, ліцензія АА № 419459 від 18.11.2002 р. Адреса: 72316, Запорізька область, м. Мелітополь, а/я-105, пров. 3-й Малюги,13 (06192) 42-42-99.

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом одного місяця з дня публікації оголошення.

ТзОВ Торговий дім «Навакс»

ліквідується код ЄДРПОУ 31195210. Претензії приймаються протягом двох місяців з дня публікації за адресою 32300, м. Кам'янець-Подільський, пр. Грушевського, 46/504.

Господарським судом Одеської області (65032, м. Одеса, проспект Шевченка, 4) порушено справу № 32/136-03-5080 про банкрутство Державної судноплавної компанії «ЧОРНОМОРСЬКЕ МОРСЬКЕ ПАРОПЛАВСТВО» (65026, м. Одеса, вул. Ланжеронівська, 1, р/р 26007310818201 в АКБ «Південний», м. Одеса, МФО 328209, КОД ЄДРПОУ 01125614, інд. податк. ном. 011256115425, свідоцтво платника ПДВ 22826542).

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Суздалова М. В. (ліцензія № 250024 серія АА від 19.11.01 р.).

Заяви кредиторів та санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Господарський суд Хмельницької області (29000, м. Хмельницький, пл. Незалежності, 1) порушив справу № 2/170-Б від 18 липня 2003 р. про банкрутство Відкритого акціонерного товариства «Білогірський комбінат хлібопродуктів» (30200, Хмельницька область, смт. Білогір'я, вул. Залізнична, 39, р/р 26000200177001 в Білогірському АПБ «Україна», МФО 315126, код ЄДРПОУ 00956796).

Розпорядником майна призначено Шевчука О. В. (Ліцензія Мінекономіки України та з питань Європейської інтеграції України № АА 250276 від 18.01.2002 р., м. Київ, вул. Братиславська, 6, кв. 91).

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Ухвалою Господарського суду Кіровоградської області (25022, м. Кіровоград, вул. Луначарського, 29) від 01.08.03 р. по справі № 10/34 введено процедуру розпорядження майном боржника приватного сільськогосподарського підприємства «Павлівське» (Кіровоградська область, Світловодський район, с. Павлівка), код ЄДРПОУ 05527539, п/р в Кіровоградській ОД АППБ «Аваль», МФО 323538.

Розпорядник майна — арбітражний керуючий Савоніна О. Є. (ліцензія № 484212 від 31.01.03 р., адреса: 25006, м. Кіровоград, вул. Леніна, 23.

Заяви кредиторів приймаються протягом тридцяти днів з дня опублікування оголошення.

Господарським судом Запорізької області (69001, м. Запоріжжя, вул. Шаумяна, 4) порушено справу 19/92 про банкрутство Приватного підприємства «Виробничо-комерційна фірма «КІББО», код ЄДРПОУ 30952206 (72313, Запорізька обл., м. Мелітополь, вул. Гризодубової, 42А). Поточні рахунки 26006301280843 і 26103301280843 в філії «Відділення Промінвестбанку» в м. Мелітополь (МФО 313043).

Розпорядник майна арбітражний керуючий Іщенко В. Д. (м. Мелітополь Запорізької області, пр-т Б. Хмельницького, 87, 55), ліцензія АА № 250004.

Господарський суд Івано-Франківської області (76000, м. Івано-Франківськ, вул. Грюнвальдська, 11) 13 серпня 2003 р. порушив справу № Б-18/362 про банкрутство дочірнього підприємства «Ватра» ВАТ «Калуський бровар», юридична адреса: вул. Першотравнева, 21, смт. Рожнятів Івано-Франківської області, р/р 26007300282, в Рожнятівському відділенні № 6591 ВАТ «Державний ощадний банк України», код 23801837, МФО 336633.

Претензії приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Господарський суд Харківської області (61022, м. Харків, Держпром, 8 під'їзд) постановою від 31.07.03 р. за справою № Б-31/54-03 визнав Приватне сільськогосподарське підприємство «Колос» (63824, Харківська обл., Борівський р-н, с. Підлиман, п/р 26003321920001 у Куп'янському ТВБВ ХВ КБ «Приват-Банк», МФО 351533, код 00707295) банкрутом і відкрив ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначений Чурсін О. В. (ліцензія АА № 484219 від 11.02.03 р. тел. (0572) 308-347.

Господарський суд Сумської області (м. Суми, вул. Рибалка, 2) ухвалою від 02.06.2003 р. у справі № 12/5 визнав банкрутом Кролевецьке підприємство «Промбудторгмаш» (код ЄДРПОУ 13997165, 41300, м. Кролевець, Сумської обл., вул. Леніна, 1) та відкрив ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено Піддубного Віктора Миколайовича (ліцензія АА № 250496).

Определением Хозяйственного суда Запорожской области (69001, г. Запорожье, ул. Тюленина, д. 21) от 26.08.2003 г. по делу № 19/45, Коллективное сельскохозяйственное предприятие «Азовский» (код ЕГРПОУ 32240844) признано банкротом и открыта ликвидационная процедура.

Ликвидатором назначен Персюк С. В., 69035, г. Запорожье, пр. Маяковского, д. 11; тел. 8 (0612) —127411, 8 (0612) — 129484, лицензия АА № 250211.

Господарським судом Донецької області, 83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157, Постановою від 27 серпня 2003 року по справі № 24/228 Б визнано банкрутом Акціонерне товариство закритого типу «Зоря» (85100, м. Костянтинівка Донецької обл., вул. Островського, б. 432, р/р 2600326500082 у Костянтинівській філії «Укрсоцбанк», МФО 334668, ЗКПО 02969478).

Відкрита процедура ліквідації. Ліквідатором призначена Філонова М. О. (ліцензія № 419217, адреса: 84301, вул. Соціалістична, б. 51, к. 62, тел. (06264) 7-10-12).

Господарський суд Рівненської області (33001, м. Рівне, вул. Яворницького, 59) порушив провадження у справі № 4/26 про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю «Моквинська паперова фабрика», код 00278824 (34634, Рівненська область, Березнівський район, с. Моквин, п/р 26007360559051 у відділенні «Приватбанку» м. Березне, МФО 333391.

Розпорядник майна Демідов Іван Адамович, ліцензія № 249664, 33000, м. Рівне, вул. Словацького, 4/6.

Господарським судом Кіровоградської області (м. Кіровоград, вул. Луначарського, 29) Постановою про визнання боржника банкрутом від 01.08.03 р. у справі № 10/19/14 визнано банкрутом та відкрита ліквідаційна процедура Закритого акціонерного товариства «Управління механізації будівництва» (м. Олександрія, Звенигородське шосе, 12, код ЄДРПОУ 053866151).

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Кобець Ірину Володимирівну (ліцензія АА № 249536 від 16.11.2001 р., м. Олександрія, вул. 50-років Жовтня, 22, кв. 4).

Товариство з обмеженою відповідальністю «Авіатехсервіс»,

Код ЄДРПОУ 30368964, юридична адреса: м. Київ, вул. Ген. Наумова, 23 «Б», повідомляє про зменшення статутного фонду підприємства.

Реєстрація змін до статутних документів буде здійснена Святошинською РДА м. Києва, згідно діючого законодавства України.

Довідки за тел. 4788351.

ТОВ «Інститут логістики» (Код ЗКПО 21554033) ліквідується.

Господарським судом міста Харкова (61022, м. Харків, м-н Свободи, 5, Держпром, 8 під'їзд) за позовом Управління Пенсійного Фонду в Сахновщинському районі Харківської області порушено справу про банкрутство ВАТ «Сахновщанське АТП — 16353», ідентифікаційний код 21188092, адреса: 64501, Харківська обл., смт Сахновщина, вул. Пархоменко, 28, р/р № 26001302411 в Сахновщинському відділенні Ощадбанку України № 3196, смт. Сахновщина, МФО 350211, справа № Б19/137-03.

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Панасюка Івана Вікторовича, ліцензія АА № 047594 від 03.07.01, адреса: 61098, м. Харків, вул. Полтавський Шлях, 154, кв. 84, тел. 7575972.

Заяви кредиторів, санаторів та інвесторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Ухвалою Господарського суду Запорізької області (69001, м. Запоріжжя, вул. Шаумяна, 4) від 13.08.2003 р. порушено провадження у справі № 20/72 про банкрутство Селянського (фермерського) господарства «Ната» (72510, Запорізька обл., Якимівський район, с. Куйбишево, вул. Центральна, 11, код ЄДРПОУ 19281680, р/р 260060175583 у філії Укресімбанку в м. Запоріжжі). Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Ільковського Володимира Андрійовича ліцензія №250440 від 12.04.2002 р.), який мешкає за адресою: 72313, Запорізька обл., м. Мелітополь, вул. 50 років Перемоги, 36/8, кв. 188, тел. 42-44-33, 42-82-23. Претензії та заяви кредиторів приймаються у тридцятиденний термін з дня опублікування оголошення.

05.08.2003 г. Хозяйственный суд Донецкой области по заявлению Константиновской ОГНИ возбудил дело о банкротстве № 32/122 Б в отношении ЧП «Мия» г. Константиновка.

12.08.2003 года постановлением Хозяйственного суда Донецкой области по данному делу ЧП «Мия» г. Константиновка (код ЕГРПОУ 23119471) признано банкротом и открыта ликвидационная процедура, ликвидатором назначена Константиновская ОГНИ. При этом данным постановлением Хозяйственный суд обязал ликвидатора опубликовать объявление о признании должника банкротом и о открытии ликвидационной процедуры.

Ухвалою Господарського суду Кіровоградської області (25022, м. Кіровоград, вул. Луначарського, 29) продовжено строк ліквідаційної процедури банкрута ТОВ ВКФ «Олімпагросоюз» (27500, Кіровоградська область, м. Світловодськ, вул. Індустріальна, 1, р/р 26004000714001 в Світловодській філії Укрінбанку, код ЄДРПОУ 30118731).

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Савоніну О. Є., ліцензія серії АА № 484212 від 31.01.03 р. (25006, м. Кіровоград, вул. Леніна, 23).

ВАТ «Рівненський комбінат хлібопродуктів»

(33000, м. Рівне, вул. Біла, 35, Код ЄДРПОУ 00955727) відповідно до Постанови Господарського суду Рівненської області (33000, м. Рівне, вул. Яворницького, 59) від 11 серпня 2003 року по справі 4/24 визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено Загривого Миколу Миколайовича (ліцензія № 419234, 33000, м. Рівне, вул. Струтинської, 11, кв. 79).

Товариство з обмеженою відповідальністю ***«АСПАРАГУС»****, код ЄДРПУО 30781610, сповіщає про свою ліквідацію. Претензії кредиторів приймаються протягом двох місяців з дня опублікування оголошення за адресою: 01014, м. Київ, вул. Бастіонна, 5/13.*

Ліквідаційна комісія.

СУСПІЛЬСТВО

Жінки ридали на його плечі, а чоловіки міцно стискали в обіймах

Коли дивлюся популярну телепередачу «Шукаю тебе...», то думаю: «А в Тернополі є людина, котра вже майже півстоліття веде такі пошуки. Сама: без помічників, без коштів. Єдина проблема у Єфрема Гасая — конверти. Якщо зважити, що за ці роки він допоміг поєднати долі тисячам людей, то проблема здається прозаїчною і не вартою уваги. Але якщо подивитися на ціну нинішнього конверта, а бувають дні, коли Єфрем Олександрович розсилає їх десятками, то можна уявити, яким тягарем лягає його подвижництво на сімейний бюджет.

А все почалося у повоєнні роки, коли солдатські вдови приходили до тямущого школяра з проханням написати листи в архіви, щоб знайти місце поховання найдорожчої людини. Згодом пошуки його так захопили, що стали справою усього життя.

Шабля Жукова і капці Гречка

Історик за фахом — Гасай закінчив Кам'янець-Подільський педінститут — він вісімнадцять років відпрацював у Тернопільському обласному краєзнавчому музеї. Вивчав період війни. Недарма Костянтин Симонов у своїх репортажах з фронту назвав Тернопіль «малим Сталінградом»: за нього точилися жорстокі бої, воювало чимало знаменитих воєначальників. Ніхто не спонукав молодого краєзнавця, він сам їздив до Москви, бував у родинах маршалів Жукова, Конєва, Гречка, Москаленка. Жартує, що мав щастя ходити у домашніх капцях Гречка, а теща Жукова давала потримати його шаблю. У домі Жукова його приймали як свого: він побував там тричі. Жарти жартами, але з кожної поїздки Єфрем повертався з «трофеями»: жоден обласний музей не міг похвалитися такою кількістю особистих речей знаменитостей. Приймали його і в родинах Костянтина Симонова і Сергія Борзенка.

А скільки місць поховання дорогих людей знайшов Гасай рідним... Скільки народу з різних кінців Союзу сиділо у День Перемоги за столом у його тісній квартирці... Бувало, доводилося знімати двері між кімнатами, щоб поставити столи і розмістити всіх нежданих гостей, нагодувати, напоїти, ще й спати покласти. Кавказці, наприклад, могли нагрянути всією ріднею. Пригадує Єфрем Олександрович, що не всі з них володіли російською. Дехто вперше спустився з гір, щоб віддати рідну дорогу могилку в далекій Західній Україні. Нічого, якось порозумілися, бо для висловлення вдячності мову знати не обов'язково: жінки ридали на його грудях, чоловіки міцно стискали в обіймах. Він шукав могили людей різних національностей, і нікого не вирізняв. Каже, що так вихований.

Із Сахаліна приїжджали родичі загиблих, з китайського кордону, з Уралу... І всіх зустрічав у незнайомому місті Єфрем Олександрович разом зі своєю дружиною-сподвижницею Лесею. Бо як інакше назвеш жінку, котра стільки років не просто терпить захоплення чоловіка, а й у всьому допомагає.

Пошуки йшли і у зворотному напрямі. Багато тернополян розшукували могили рідних, яких мобілізували до армії наприкінці війни і які полягли здебільшого за кордоном. Шукав Гасай їхні могили і на територіях Польщі, Угорщини, Чехії, Німеччини... І знаходив, і їздили люди вклонитися рідній могилі.

Багато плутанини, вважає Єфрем Олександрович, вносили військові писарі. Та чи можна винуватити їх у цьому? Що вони могли бачити з окопів. Нерідко користувалися довоєнними картами, де Тернопільщина значилася у складі Польщі, плутали однойменні населені пункти. Саме через таку помилку відома радіожурналістка Емма Бабчук кілька десятиліть не могла знайти могили батька, який загинув у роки війни. У похоронці значилося: Західна Україна, Борщів. Райцентр Борщів є на Тернопільщині, тож усі пошуки були сконцентровані навколо нього, але знайти щось в архівах не вдалося. Пані Емма вже змирилася з невдачею, аж хтось із тернополян, котрий брав участь у її передачі, порадив звернутися до Єфрема Олександровича. І Гасай знайшов! Але не на Тернопільщині, а на Львівщині: є там однойменне село з наголосом на першому складі.

Тепер пошуків, пов'язаних з війною, стає дедалі менше: чи то час віддаляє від тих подій, чи люди стали байдужі, чи реальність така, що не до емоцій, тут хоч самому вижити б... Хоча Єфрем Олександрович регулярно передивляється газету «Сільські вісті», де є рубрика про пошуки, і сам долучається до них.

Повернуті імена

Час, звісно, ускладнює цю роботу. Але, перефразовуючи відомий вислів, у житті завжди є місце для пошуку. Долі вихідців з Тернопільщини: письменників, художників, акторів, військових, репресованих у тридцяті, залишалися невідомими для їхніх родичів.

У двадцяті роки фронтові дороги повели багатьох галичан до Наддніпрянської України. Чимало з них досягли помітних вершин у своїй діяльності, за що й поплатилися. Їх звинувачували у контрреволюції і розстріляли. А були ще розлучені Сибіром, Соловками, Казахстаном родини повстанців. Довгі роки на цю тему було накладено табу, хоча родини не втрачали надії знайти сліди дорогих людей.

Коли архіви і спецсхови стали доступні, Єфрем Олександрович поринув у пошуки, по крупинці визбируючи відомості про трагічну долю земляків. Його чекало багато відкриттів: сумних і радісних. Сумних — від усвідомлення того, скільки доль переламала, скільки талантів знищила репресійна машина сталінщини. Радісних — що через стільки десятиліть зумів поєднати родинні узи.

Інколи одна літера у прізвищі грає вирішальну роль. Так було з директором харківського театру «Березіль» Дацківом, який працював з Лесем Курбасом і якого також розстріляли у 1937-му. Його сліди розшукувала рідня. Єфрем Олександрович надіслав запит до Харкова, але там знайшли Дацкова, а не Дацківа. Але по батькові збігалося і Гасай вирішив зателефонувати. На тому кінці дроту почув здивоване: «Чому ви мене розшукуєте? Я не знаю, звідки родом батько». Зрадів, коли дізнався про свої корені, що має на Тернопільщині стільки рідні.

А як поєднав родину Сливканичів, котрих було виселено колись у Комі. П'ятеро братів і сестра шукали одне одного, але безуспішно. Одних записали в дитбудинку Сливкановими, сестру Христину зробили Устиною. Гасай знайшов

Єфрем Гасай з похресником

кого в Донецьку, кого в Польщі, кого у Сиктивкарі... Правда, одна печальна нота порушила радість великої родини: на другий день після звістки, що всі знайшлися, серце одного з братів не витримало...

Сироти при живих батьках

Тепер у Єфрема Олександровича нове коло пошуків. Ходять до нього сироти, щоб допоміг знайти рідних. Сироти при живих батьках... чимало серед них «чорненьких». Мами, дізнавшись, що після бурхливих романів з африканськими студентами в них народилися темношкірі діти, залишали їх у пологовому будинку. А далі — сиротинці, будинки-інтернати. Скільки таких темношкірих Морісів та Анжел... І яка то делікатна справа шукати їм родичів. Трапляється, Гасай у своїх пошуках дійде до фіналу, а на тому кінці дроту чує різке: «Прошу більше не турбувати». І доводиться йому безпорадно розводити руками перед сиротою: «Вибач, не знайшов».

Буває, що й сам сирота не радий, дізнавшись правду про свою рідню. Але що цікаво: шукають не для того, щоб знайти батьківський захист чи матеріальну підтримку. Навпаки — пропонують свою допомогу.

Але є й щасливі моменти. Покинута в молодості дитина — вічне каяття жінки. І тоді пошук увінчується радістю зустрічі найдорожчих людей. Плачуть усі. І Гасай не може стримати сліз.

Скільки таких зустрічей було на його віку, скільки фотографій у його архіві зафіксували щасливі миті. Про його пошуки можна написати не одну книгу. Він написав і видав дві, готує третю. Його захоплення вдало поєднується з нинішнім місцем роботи — він головний редактор обласної редакції книги пам'яті.

За багато років цього скромного сивого чоловіка люди не раз нагороджували словами вдячності, та більше жодних нагород за свою сподвижницьку працю не отримував. А мав би. І вже що-що, а конверти для такої людини не мають бути проблемою. Може, хоч із цим хтось допоможе?

Любов ЛЕВИЦЬКА.
Тернопільська область.

ЕЛІТА НАЦІЇ

«У цьому є щось інтимне...»

Художник Ігор Смичек наважився відхилити завісу таємничості

Так буває: всі знають людину, живе вона поруч, не таїна, що — відомий художник, а от робіт його ніхто і не бачив. Хіба що промайнуть одна-дві в якомусь груповому зібранні, залишивши в пам'яті лише штрих, який, мов розсипана мозаїка, майже нічого не скаже ні про митця, ні про його творчість. А відголоски чуток, що картини художника Ігоря Смичека добре відомі мало не в усьому світі і багато з них займають гідне місце у музеях і приватних колекціях не лише так званого пострадянського простору, а й далекого зарубіжжя, сприймалися як щось нереальне, начебто з іншої галактики. І в цьому немала вина самого автора. Надзвичайно скромний, позбавлений зайвих амбіцій, він не ганяється за химерою світової слави, а, як і багато його колег-митців, живе у своєму, відокремленому світі, котрий, власне, й надихає на справжню творчість.

І от — подія. Персональна виставка. Друга за все життя. Та й тієї могло б не бути, якби дружина не наполягла. Надто багато часу забирає. Та й нервів теж...

Шкода, але мені не пощастило побувати на відкритті виставки. Кажуть, багато добрих слів було сказано. В основному — заслужених. Натомість перегорнув товстий зошит відгуків відвідувачів. Тут немає парадних слів і вимучених потрібних фраз. Силою писати ніхто не змушує: все щиро, від душі. І люди різні: студенти, учні, викладачі, колеги-художники (від них похвали дочекатися найважче), журналісти... Приємно.

Напередодні зустрічі із студентами-дизайнерами одного з місцевих вузів, яка проходила тут-таки, у виставковій залі, Ігор дуже хвилювався. Адже екзаменувати мали майже колеги. Налаштувався на філософський лад, готувався розкривати перед слухачами своє світосприйняття, мотиви, що надихнули написати ту чи ту картину...

Скромно розповів біографію. Народився в сім'ї працівників обласного драмтеатру. Мабуть, з олівцем у руках, бо малювати почав з раннього дитинства. Але по-справжньому відчув себе художником в армії. Там, до речі, й створені, можливо, не зовсім професіонально, але найулюбленіші графічні роботи... Далі — Одеське державне художнє училище, Український поліграфічний інститут у Львові, робота в Кишиневі у книжковому видавництві... Книжкова графіка посідає особливе місце у творчості митця. Ним проілюстровано більш як двадцять книжок. Серед них — усім відомі «Мертві душі» М. Гоголя, «Пеппі Довгапанчоха» А. Ліндгрен, «Перехресні стежки» І. Франка тощо. Остання робота —оформлення подарункового видання «Театр Марка Кропивницького», виданого цього року в Кіровограді до 120-річчя українського професіонального театру. З 1987 року Ігор Смичек — член Спілки художників СРСР та Національної спілки художників України. Нині працює викладачем у Кіровоградській дитячій художній школі...

Студенти-дизайнери уважно прослухали розповідь про життєвий шлях художника. Потім пішли запитання. Можливо, й актуальні та злободенні для сучасної молоді, але... Художник почувався розгубленим і пригніченим, почувши: чи багато він заробляє грошей та чи важко пробитися у знаменитості? Адже прагматично налаштованій аудиторії майже неможливо втовкмачити, що нині всім відомому Ван Гогу за життя пробитися не вдалося, а коли митець починає вимірювати талант кількістю «зелених», від таланту мало що залишається. Намагався пояснити, що на нинішній виставці не заробив жодної копійки, але вкласти в неї довелося чимало (рамки, оформлення тощо)... Та замість розуміння — розчарування й подив.

Згадалася перша зустріч з Ігорем. Познайомилися в кав'ярні, розговорилися, разом із колегами завітали до майстерні художника, напіврозваленої халупи, яка дісталася йому від Спілки художників. Він показав свої роботи, до слова, назвав і ціни, що за них пропонували. Я не повірив. Згорнуті в рулони аркуші ватману людині, далекій від мистецтва, не здавалися шедеврами. Мабуть, розуміючи невігластво відвідувачів, Ігор не переконував. Сказав лишень, що написати картину — півсправи, її ще треба оформити, щоб вона заграла. Для кожної підібрати відповідну рамку, лаштунок... Переконав. Майже через десять років. Коли ті ж самі картини я побачив уже у виставковій залі в повному вбранні. Особливо вразила величезна рибина. Вона ще тоді запам'яталася найбільше, бо жартували, що з нею можна пиво впригладку пити... Нині ж рибина не сприймається як прозаїчний заїдок. Вбрана в шати, вона одразу набула первісно заданої величі, засяяла не поміченою раніше грацією... Так само й інші роботи. Про них можна багато говорити, але ліпше побачити...

* * *

Віддавши на суд глядачів графічні роботи (а їх на виставці близько 150), Ігор Смичек розпочав своєрідний новий етап у житті. В неповні п'ятдесят це ще не пізно. Він таки піддався на умовляння дружини, основного свого натхненника й організатора, також відомого в Україні художника Ірини Зонтарії, й наважився відхилити завісу таємничості навколо своєї особи і має намір виставити найсвятіше із власного доробку, роботи, які творилися виключно для душі — пейзажі.

— Пейзаж — дуже своєрідний жанр живопису, —розповідає художник. — Він, як жоден інший, здатен передати внутрішній світ майстра, його настрій і навіть думки. Чудовий краєвид чи явище, які вражають лише митця, і художник має їх так зобразити, щоб кожному передати власні емоції і думки. В цьому є щось дуже інтимне...

Олег БОНДАР.

Пейзаж, як жоден інший жанр, здатен передати внутрішній світ майстра, його настрій і навіть думки

«Мала флотилія» збирає друзів

Веслування на байдарках і каное. Наступної п'ятниці о 9.30 у Києві, на водно-спортивній базі «Зеніт», що на Трухановому острові Дніпра, стартуватимуть XIV міжнародні змагання дітей і ветеранів — майстрів веслування на байдарках і каное під назвою «Пам'ять». Вони присвячені спортсменам-воїнам, котрі віддали життя заради миру на землі в роки Великої Вітчизняної війни та під час виконання інтернаціонального обов'язку. А цього разу старти присвячено ще й 59-й річниці визволення України від фашистських загарбників.

«Голос України» надає інформаційну підтримку цьому важливому заходу.

— Щороку в змаганнях беруть участь команди з усіх куточків України, а ще з Росії, Молдови, Білорусі, Німеччини, — розповідає голова оргкомітету, директор МБО ДОСК «Мала флотилія», кандидат медичних наук, заслужений тренер України Всеслав Ковган. — Водночас це один із етапів формування юнацької збірної країни на наступний рік...

До цього варто додати, що засновником змагань є міська благодійна організація Дитячий оздоровчо-спортивний клуб «Мала флотилія». Їх підтримують численні організації, зокрема Міністерство оборони України, Держкомспорт, Київська міська держадміністрація та багато інших.

Головним спонсором цього разу виступає фірма ЛКС. У дні змагань батьки зможуть записати своїх дітей (віком від 5 до 16 років) до груп з плавання, веслування, загартування тощо на безплатні заняття. Приймають дітей не тільки практично здорових, а й таких, які мають різні порушення здоров'я. Оздоровчо-спортивну і виховну роботу проводять висококваліфіковані медичні працівники і тренери, які працюють за принципом: «Усе найкраще — дітям!».

Оргкомітет звертається з проханням до людей небайдужих: фінансово підтримати (хто скільки зможе) життєдіяльність МБО ДОСК «Мала флотилія» і зробити внесок на рахунок: N260074208, МФО - 321712, КОД N25637483 у Перкомбанку Києва.

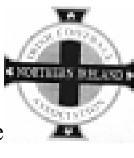
Отже, з 12 по 14 вересня триватиме ця захоплююча і корисна подія. Працюватиме буфет. Про початок стартів першого дня вже відомо. З 11.00 до 19.00 змагатимуться юнаки та дівчата згідно з розкладом. Другого дня спочатку (10.00—14.30) культурна програма і знайомство з Києвом, а з 15.30 до 19.00 — старти. Третього дня о 10.00 розпочнуться фінали.

Організатори щиро запрошують усіх друзів спорту відвідати міжнародні змагання «Пам'ять».

В. Б.

Нічия і примарні шанси...

Футбол. Євро-2004. Відбірковий цикл. **ГРУПА 1.** Франція—Кіпр. 5:0. Словенія—Ізраїль. 3:1. Франція —18 очок, Словенія — 13, Ізраїль — 8, Кіпр — 7, Мальта — 0.

ГРУПА 2. Боснія—Норвегія. 1:0. Румунія—Люксембург. 4:0. Данія, Румунія — по 13, Норвегія — 11, Боснія — 9, Люксембург — 0.

ГРУПА 3. Нідерланди—Австрія. 3:1. Білорусь—Чехія. 1:3. Чехія, Нідерланди — по 16, Австрія — 9, Білорусь, Молдова — по 3.

ГРУПА 4. Латвія—Польща. 0:2. Швеція—Сан-Марино. 5:0. Швеція — 14, Угорщина — 11, Польща, Латвія —по 10, Сан-Марино — 0.

ГРУПА 5. Шотландія—Фарери. 3:1. Ісландія—Німеччина. 0:0. Ісландія — 13, Німеччина — 12, Шотландія — 11, Литва — 7, Фарери — 1.

ГРУПА 7. Ліхтенштейн—Туреччина. 0:3. Македонія—Англія. 1:2, Туреччина — 18, Англія — 16, Словаччина — 6, Македонія — 5, Ліхтенштейн — 1.

ГРУПА 8. Болгарія—Естонія. 2:0. Андорра—Хорватія. 0:3. Болгарія — 14, Хорватія — 13, Бельгія — 10, Естонія — 8, Андорра — 0.

ГРУПА 9. Італія—Уельс. 4:0. Азербайджан—Фінляндія. 1:2. Італія — 13, Уельс — 12, Фінляндія — 9, Сербія і Чорногорія — 8, Азербайджан — 4.

ГРУПА 10. Ірландія—Росія. 1:1. Грузія—Албанія. 3:0. Швейцарія — 12, Ірландія — 11, Росія — 8, Грузія —7, Албанія — 5.

ГРУПА 6. Вірменія—Греція. 0:1. Врізас, 36. Після цієї зустрічі керівництво федерації футболу Вірменії зробило офіційну заяву, що грецька сторона пропонувала їм мільйон доларів за «здачу» матчу. ФФВ готує відповідні матеріали і рапорт, котрі має намір відправити до УЄФА. Але нам, погодьтеся, від цього поки що не легше.

Україна—Північна Ірландія. 0:0.

Україна: Шовковський, Лужний, Федоров, Тимощук, Несмачний, Горшков, Ребров (Мелащенко, 72), Гусін (Гусєв, 17), Зубов, Воронін, Воробей.

Північна Ірландія: Тейлор, Бейрд, Кеннеді, А. Гьюз, Маккартні, Гріффін, Гіллеспі, Джонсон, Гейлі (Сміт, 62), Догерті (Малрін, 67), М. Гьюз (Джонс, 81).

Попереджено: М. Гьюза, 37, Догерті, 47, Гріффіна, 90+1.

Арбітр — Волфганг Старк (Німеччина).

6 вересня. Донецьк. ЦС «Шахтар». 25 000 глядачів.

	В	Н	П	М	О
Греція	5	0	2	7-4	15
Іспанія	3	2	1	10-3	11
Україна	2	4	1	10-8	10
Вірменія	1	1	4	6-12	4
Північна Ірландія	0	3	3	0-6	3

Фото Валерія ДУДУША (УНІАН).

Либонь, не варто казати про ціну донецького матчу для української команди. Однак омріяної перемоги ми не здобули. А нічия робить примарними наші претензії на друге місце. На жаль, через травму не вийшов на поле шахтарського стадіону Андрій Шевченко, який зміг би об'єднати всі наші наявні сили. Адже він — гравець, здатний вирішити долю матчу навіть самотужки.

Наші тренери і гравці, безумовно, знали, що гості — відомі майстри руйнівної гри. Але одна справа відати, інша — щось вдіяти. Хоч як це прикро, нам не вдалося винайти формулу «вибухівки», за допомогою якої можна було б висадити в повітря північноірландську «фортецю».

Хоча в цілому команда Леоніда Буряка показала досить пристойний футбол (особливо у другому таймі). Адже гострих моментів господарі створили чимало.

Утім, перші хвилини поєдинку не принесли задоволення прихильникам збірної України. Вона діяла повільно і незлагоджено. Здавалося, що Зубов, Воронін, Ребров і Воробей — наша атакуюча група — «розмовляли» різними мовами, ніби зустрілися вперше. А опоненти, як ми вже згадували, на своїй половині звели суперцементні заслони і дбали лише про оборону.

На 17-й хвилині для української команди сталася перша неприємність: травму зазнав досвідчений і дуже потрібний Андрій Гусін. Дещо незрозумілим була його заміна на Олега Гусєва. Річ у тім, що на полі вже був півоборонець такого самого амплуа, як і молодий киянин, — Геннадій Зубов.

Перший голевий момент наша команда створила лише на 27-й хвилині, коли Зубов несподівано пробив з лівого кута карного майданчика. Тейлор не втримав м'яча, але Гусєв на якусь мить не встиг на добивання. Тиск України став помітним. Однак бракувало точних останніх передач і влучних завершальних ударів.

На 43-й хвилині українцям удалася швидка контратака. Ребров націлено передачею вивів Вороб'я сам на сам. Та боковий арбітр зафіксував досить сумнівний офсайд.

Але найближче до бажаного ми були за хвилину до завершення першого тайму, коли Воронін зі смаком приклався до м'яча, пробивши метрів з двадцяти і влучив у... штангу!

У другій половині поєдинку збірна України, либонь, отримавши серйозні настанови, кинулася в бій на високих швидкостях. Діяли осмисленіше, а кожну атаку намагалася завершити ударом. Але, на жаль, вони були або неточні, або слабкі.

Певною мірою гру нашої команди посилила поява в її лавах Олександра Мелащенка. Він завдав чимало клопоту обороні суперника. Однак і йому не пощастило виконати рятівну місію. Та й що можна вимагати від футболіста, який не має місця в основному складі свого клубу?

А в останні хвилини господарі перейшли на навалу, котра, як правило, успіху не приносить.

Семмі Макілрой, наставник гостей:

— У нас багато новачків, котрі сьогодні мали серйозну перевірку. Я задоволений навіть більше, ніж після нічиєї в Іспанії. З такою молодою командою ми, либонь, зможемо вирішувати серйозніші завдання вже найближчим часом.

Леонід Буряк, тренер української збірної:

— Я дуже розчарований. Ми так сильно хотіли перемогти, але не змогли зробити цього. Наші шанси на успішну кваліфікацію мінімальні, однак поки є якась надія, треба боротися. До поєдинку в Іспанії, можливо, одужає Шевченко. Практично протягом усього відбіркового циклу ми повинні були боротися не тільки із суперником, але і з травмами, не провівши жодного матчу в оптимальному складі.

— Однак залишається мізерний шанс врятувати становище — треба перегратати Іспанію. Як збираєтеся це зробити?

— Сьогодні ми віддали багато фізичних сил, виснажилися емоційно. Отож треба за короткий час спробувати відновитися. Ті, хто перебуває сьогодні в таборі збірної, плюс Шевченко, який, сподіваюся, приєднається до нас, полетять до Іспанії. Там і подумаємо, як зіграти з тамтешньою збірною. До речі, товариський матч Португалія—Іспанія спостерігав наш розвідник Олег Кузнецов.

А тим часом збірна Іспанії на полі суперника розгромила господарів Євро-2004 — португальців — 3:0 (Етчеберрія, 12, Гоакін, 63, Трістан, 75).

Напередодні молодіжна збірна України на донецькому стадіоні «Локомотив» перемогла північноірландських одноліток — 1:0 (відзначився Даниловський, 82).

Господарі виступали в такому складі: Руденко, Стоян, Годін, Яценко (Даниловський, 46), Комарницький, Ротань (Смалько, 89), Кабанов (Воробей, 62), Пучков, Гуменюк, Бідненко, Балабанов.

Наша «молодіжка» зберігає шанси на путівку до Євро-2004 і може навіть фінішувати першою. Утім, не все тепер залежить від підопічних Павла Яковенка. Їм треба виграти сьогодні в іспанців та сподіватися, що у жовтні греки та іспанці не виграють у Північної Ірландії та Вірменії відповідно.

А поки що вірмени вже зробили сюрприз, зігравши — 0:0 удома з греками. Турнірне становище у нашій групі таке: Іспанія — 13 очок (6 матчів), Греція — 12 (7), Україна — 11(7), Вірменія — 5 (6), Північна Ірландія — 1 (6).

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

На знімку: один із найактивніших у складі збірної України Геннадій Зубов.

ЗВІДУСІЛЬ

Легка атлетика

Брюссель. Нарешті Україна дочекалася перемоги на престижних змаганнях у секторі зі стрибків з жердиною у чоловіків. Після того, як великий спорт залишив видатний Сергій Бубка, у цьому виді помітних результатів наші не здобували. А оце на завершальному етапі цьогорічної «Золотої ліги» цю сумну традицію порушив земляк пана Бубки — донеччанин Денис Юрченко. Українець посів перше місце з результатом 5,80. Це — його особистий рекорд.

Окрім того, на останньому етапі «Золотої ліги», який мав офіційну назву «Меморіал Іво Ван Дамма», відзначилася наша Вікторія Стьопкіна, котра виграла «срібло» у стрибках у висоту з результатом 1,98 метра.

У бігу на 100-метрівці у Брюсселі Жанна Блок була лише п'ятою. А перемогла американка Келлі Уайт. Щоправда, питання про вживання нею допінгу на нещодавньому чемпіонаті світу в Парижі ще не знято з порядку денного.

Баскетбол

Усі матчі на чемпіонаті Європи серед чоловіків у Швеції збірна України програла. Спочатку туркам — 69:77, потім хорватам — 71:90 і грекам — 73:79. Найприкріші перша й остання невдачі. У першій частині цих поєдинків українці діяли гідно, а греків у перші 20 хвилин обігрували — 39:19! Але не втримали таку величезну перевагу і дозволили суперникові надолужити себе, а потім і вирвати перемогу. Отже, на Олімпіаді у Греції наступного року українські баскетболісти, на жаль, не виступатимуть.

Футбол

Уже в найближчому майбутньому товариські поєдинки у рамках УЄФА, можливо, скасують. «Ми передбачаємо швидкий кінець товариських зустрічей. Досить подивитися будь-який із цих матчів, щоб поставити запитання: навіщо взагалі вони потрібні? Футболісти або отримують травми, або грають зовсім не в тих складах, що згодом в офіційних турнірних іграх», —заявив під час зустрічі з журналістами в Женеві президент УЄФА Леннарт Юханссон.

Як вважає президент УЄФА, ці двобої часто позбавлені видовищності і не відповідають духові спортивної боротьби, притаманному футболу. Він сказав, що кількість контрольних ігор буде зменшено, хоча поки що в календарі УЄФА для їх проведення залишаться виділені дні.

Екс-тренер криворізького «Кривбасу» і запорізького «Металурга» Олег Таран днями очолив братиславський клуб «Слован». Рішення про зміну тренера було прийнято після невдалого старту команди в чемпіонаті Словаччини. Після семи турів «Слован» з п'ятьма очками замикає турнірну таблицю.

Нагадаємо, що до того, як переїхати до Братислави, Таран вважався тренером-консультантом чеського клубу «Опава». Дебют українського тренера у «Словані» має відбутися 14 вересня, коли команда зустрінеться з чемпіоном країни — «Жиліною».

Хокей

Чемпіонат СЄХЛ. «Сокіл» (Київ) — «Хімволокно» (Могилів). 2:4 і 2:5.

Теніс

Переможцем міжнародного турніру Kyiv open удруге поспіль став грузинський спортсмен Іраклій Лабадзе. У фінальній зустрічі він переграв Петера Кралета з Чехії — 6:1, 6:3.

Бокс

У столичному Палаці спорту відбувся великий вечір, організований «Національ бокс промоушен» (за ліцензією Національної Ліги професіонального боксу України, президент Михайло Зав'ялов). Головною подією вечора став бій за звання інтерконтинентального чемпіона у суперважкій категорії за версією IBF між українцем Володимиром Вірчисом та британцем Джулиусом Френсісом. Поєдинок тривав усі дванадцять раундів і завершився перемогою нашого боксера за очками.

Пояс переможця Вірчисові вручив голова Київської міської держадміністрації Олександр Омельченко.

На знімку: Володимир Вірчис «частує» суперника з Великої Британії Джулиуса Френсіса.

Фото УНІАН.

Осінній автофеєрверк

РЕПОРТАЖ

Жінки усміхалися, чоловіки серйознішали, діти «прилипали» до металевих огорож біля дороги. А на вулиці все ревіло, гурчало й сигналило. Це зі столичної Європейської площі стартував другий Міжнародний фестиваль антикварних автомобілів «Автофорум. Осінь-2003».

Ретро-парад проїхав центральними вулицями міста, і через кілька годин учасники фестивалю вишикувалися на площі під аркою «Возз'єднання». Сюди з'їхалися майже 70 автомобілів минулого століття з Івано-Франківщини, Луганщини, Вінниччини, Києва, Білорусі та Росії. «Мерседеси» і «Порші», «Волги» й «Запорожці», «Побєди» і «Фольксвагени», «Форди», «Москвичі» найдивовижніших кольорів і відтінків. Більшість із них — неодноразові учасники й переможці автофестивалів, виставок, перегонів.

Головний організатор фестивалю, голова клубу любителів антикварної та екзотичної техніки «Автофорум» Любомир Копчик розповів, що останнім часом з'явилося багато гідних уваги, правильно відреставрованих автомобілів. І на цьому заході таких було десятків зо два. Річ у тім, що автоантикваріат цінується за кількома параметрами. Насамперед — поважний вік. Далі оригінальність — тим цінніше авто, чим більше в ньому «своїх» деталей (поціновувачі зазирали всередину кабін, і то з одного, то з другого боку чулося на кштальт: «Невже й кермо рідне!»). А ще великий плюс, якщо з ретроавтомобілем пов'язана якась історія з життя відомих людей. Учасником фестивалю може стати кожний, чий автомобіль відповідає таким вимогам.

Фото Володимира САМОХОЦЬКОГО (Укрінформ).

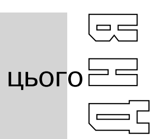
Власники старовинних авто з неабиякою гордістю розповідали про своїх металевих друзів. Авжеж, щоб такі красені величаво поблискували на сонці, треба докласти чимало зусиль — реставрація автомобіля у середньому триває рік.

На деяких автомашинах можна було побачити іменні номери «Комбат», «Августін». А от різнокольорові «Запорожці» 1968 року називалися по-осінньому: «Баклажан», «Перчик». Вони й пофарбовані відповідно у фіолетовий і біло-червоний кольори. Один з власників цих авто зазначив, що це не просто раритет, а машина і для роботи, і для розваг.

Мабуть, найбільше молодих людей цього дня фотографувалося біля таких собі кентаврів — триколісних напівмашин-напівмотоциклів. На цих саморобних засобах пересування, які називаються «Край», вулицями міста їздять любителі «бандан», темних окулярів і шкіряних курток.

Євдокія ПОДОРОЖНЯ.

На знімку: під час автопробігу на Хрещатику.

9 ВЕРЕСНЯ

■ 1769 р. Народився зачинатель української літератури Іван Котляревський.
■ 1828 р. Народився Лев Толстой.
■ 1920 р. Засновано Київський авіазавод (АВІАНТ).
■ 1944 р. Болгарія вийшла з війни проти СРСР і вступила у війну проти Німеччини.
■ 1961 р. Перший виступ українського художньо-спортивного ансамблю «Балет на льоду».
■ 1965 р. Помер фольклорист і хоровий диригент Михайло Гайдай. Зібрав понад 5 тис. народних пісень і дум.

АФЕРА

Швидкі гроші — серйозні наслідки

Дзержинський суд Харкова засудив до 11 років позбавлення волі засновника компанії «Швидкі гроші» Олександра Єлоєва. Рішення суду оголошували протягом майже п'яти днів, бо було зачитано повний перелік вкладників, що постраждали в результаті діяльності компанії.

Суд визнав організаторів фірми винними в розкраданні у великих розмірах і привласненні чужої власності. «Швидкі гроші» — одна з відомих інвестиційних компаній, що будувала свій бізнес за принципом «фінансової піраміди». У результаті її діяльності визнано потерпілими майже три тисячі вкладників. Завданий збиток оцінюється приблизно в три мільйони доларів, **повідомляє «Обозреватель»**.

Хай палає «Бойківська ватра»

ФЕСТИВАЛІ

«Бойківська ватра» — фольклорний бойківський фестиваль з такою назвою вперше у статусі міжнародного відбувся на Івано-Франківщині. «Ватра» яскраво і натхненно «палала» три дні — з 5 по 7 вересня — і своїм святковим полум'ям охопила Рожнятів, Долину, Болехів, Брошнів, Богородчани, де в ці дні відбувалися різноманітні виставки, конкурси, концерти. Свято зібрало близько трьох тисяч гостей, що з'їхалися з далеких і близьких околиць, а також з Молдови, щоб відчути себе єдиною родиною. І, гадаємо, їм це вдалося.

Центром фестивальних подій стало місто Долина. Тут, на майдані біля пам'ятника М. Грушевському, відбулося урочисте відкриття фестивалю і мистецьке дійство «Заповіт предків», а на стадіоні спалахнула головна ватра, запалена від полум'я бойківських ватр, які напередодні загорілися у Богородчанах, Рожнятові і Болехові. І свято набрало обертів.

Прикарпатці мають свої святкові традиції. Одна з них передбачає облаштування свого міста або села. До цього фестивалю зроблено дуже багато. Скажімо, лише у Рожнятівському районі зведено 14 нових будівель! Тож не дивно, що у програмі фестивалю було чимало новосіль. Відбулися урочисті входини до районної бібліотеки, відкриття лікарні. Перших відвідувачів прийняв історико-краєзнавчий музей «Бойківщина», споруджений на кошти родини Омеляна і Тетяни Антоновичів.

Фото Івана ПАРАДОВСЬКОГО.

А загалом до свята помолоділи і стали ошатнішими майже всі бойківські міста і села. Люди тішилися результатами своєї праці та спілкуванню одне з одним. Скрізь лунала музика, пісні, жарти, розмови. У фольклорно-етнографічному святі «Дзвінкоголосся бойківських вершин» взяли участь більш як сто колективів художньої самодіяльності — місцевих і приїжджих. Характерно, що не лише в райцентрах, а і в кожному селі цього бойківського регіону з концертами побували два-три аматорські колективи, щоб, як кажуть організатори, і там «втамувати духовний голод».

А родзинкою святкувань стали різноманітні конкурси: у Брошневі — «Гойний бойко», де в силі, спритності, вправності, хазяйновитості змагалися чоловіки-бойки, в Болехові — «Я — маленька бойківчанка», де своїми талантами радували діти, у Богородчанах — свято творчості «Родинні скарби Бойківщини», в якому брали участь цілі родини бойків, а в Долині юні красуні виборювали титул найчарівнішої бойківчанки.

Крім концертів і конкурсів, на фестивалі було ще багато цікавого: спортивні змагання «Бойківські ігри-2003», різноманітні виставки творів майстрів народного декоративно-ужиткового мистецтва, на яке багате Прикарпаття. Серйозна розмова про минуле і сучасне Бойківщини велася на науково-практичній конференції, організованій у Рожнятові вченими Прикарпатського університету імені В. Стефаника.

Фестиваль завершився у Рожнятові великим гала-концертом найкращих бойківських мистецьких колективів.

Дарина НАЗАРЧУК.

Івано-Франківська область.

На знімку: такі ми є, бойки!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Редактор номера Світлана ПИСАРЕНКО.

Редколегія:
Леонід **БРОВЧЕНКО**,
Анатолій **ГОРЛОВ**,
Сергій **ДЕМСЬКИЙ**,
Віталій **ЖЕЖЕРА**,
Іван **ІЛЛЯШ**,
Світлана **ПИСАРЕНКО**,
Віталій **СУДДЯ**.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

Передплата на газету «Голос України» **(on-line)** за адресою: **www.dnepropochta.dp.ua; www.presa.ua**

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

(р) Платні матеріали.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання— КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955. Загальний тираж 159000.

Ціна договірна

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»
Зам. 0311164. **1 2 3 4 5 6 7 8 9 0**

Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
☎ **ТЕЛЕФОНИ:** для довідок — 454-84-92; телефакс — 234-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 454-81-34, 454-81-44; телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

Internet: http://uamedia.visti.net/golos